

บทที่ ๗

ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับฝรั่งเศสภายหลังจากสงครามโลกครั้งที่ ๒ ยุติ
และกาารสมัครเข้าเป็นสมาชิกในองค์การสหประชาชาติของประเทศไทย

เมื่อสงครามโลกครั้งที่ ๒ ยุติลง ปัญหาดินแดนระหว่างประเทศไทยกับ
อินโดจีนฝรั่งเศส กลับมาเป็นสาเหตุสำคัญที่สร้างความบาคหนางใจให้แก่รัฐบาล
ประเทศทั้งสองอีก กล่าวคือ เมื่อรัฐบาลฝรั่งเศสทราบว่า รัฐบาลไทยจะได้ส่ง
คณะผู้แทนไปเจรจาเพื่อเลิกสถานะสงครามกับผู้แทนรัฐบาลอังกฤษ ณ กองบัญชาการ
ทหารสูงสุดสัมพันธมิตรที่เมืองคีร์วีชันนุรี (Kandy) ประเทศลังกา ในเดือน
กันยายนนั้น รัฐบาลฝรั่งเศสก็ได้มีคำสั่งให้ นายคลารัค (M. Clarac) ที่ปรึกษาการ
ทูตคนใหม่ของข้าหลวงใหญ่ฝรั่งเศสประจำอินโดจีน ให้รีบออกเดินทางไปยังเมือง
เดียวกันนี้ เพื่อเจรจากับคณะผู้แทนไทย เกี่ยวกับปัญหาเรื่องดินแดนอินโดจีน ซึ่ง
ฝรั่งเศสได้ยืนยันตลอดมาถึงห้าทีใน เรื่องอาณาเขตที่ประเทศไทยได้รับคืนมา โดย
ผลแห่งอนุสัญญาสันติภาพ ณ กรุงโตเกียว ฉบับลงวันที่ ๕ พฤษภาคม ๑๙๔๑ (พ.ศ.
๒๔๘๔) ว่าประเทศไทยจะต้องคืนอาณาเขต ๔ จังหวัดนั้นให้แก่ฝรั่งเศส^๑ แต่เมื่อ
ผู้แทนฝรั่งเศสไปถึงเมืองคีร์วีชันนุรี ได้ทราบว่าคณะผู้แทนฝ่ายไทยได้ออกเดินทาง
กลับเสียแล้ว แต่เจ้าหน้าที่อังกฤษแจ้งว่า คณะผู้แทนฝ่ายไทยที่เพิ่งเดินทางกลับ
กรุงเทพฯขณะนี้ เป็นคณะผู้แทนฝ่ายทหาร และได้มาเจรจากันถึงเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการ
ทหารเท่านั้น ต่อไปจะมีคณะผู้แทนฝ่ายไทยอีกคณะหนึ่ง ซึ่งจะไปเจรจากับฝ่าย
อังกฤษเกี่ยวกับการเมือง และเรื่องอื่น ๆ จึงขอให้ นายคลารัคคอยอยู่ก่อน^๒

^๑ กองบรรณสาร, กต.ศ.๓.๐.336 11 รายงานการประชุมเกี่ยวกับการ
ระงับกรณีไทย - ฝรั่งเศส หน้า ๑๐.

^๒ กองบรรณสาร, กต.ศ.๓.๐.3 11 สำเนา บันทึกเรื่องการสนทนา
ระหว่าง นายคลารัค กับ หลวงประเสริฐไมตรี กงสุลใหญ่ไทย ณ เมืองไซ่งอน
๒ พฤศจิกายน ๒๔๘๔ หน้า ๑.

อังกฤษมีท่าทีสนับสนุนให้ไทยได้เจรจาปัญหาเรื่องดินแดนกับฝรั่งเศสให้
 เสรีจลันกันไป ทั้งนี้เพราะอังกฤษและสหรัฐอเมริกา ไม่สนับสนุนตั้งแต่แรกที่ไทยจะ
 ไล่ดินแดนในอึดของตนในอินโดจีนและในคาบสมุทรมลายูคืนมา โดยการสนับสนุนและ
 อธิพิพลของฝ่ายอักษะ ดังนั้นเมื่อ นายปรีดี พนมยงค์ ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
 ได้ประกาศพระบรมราชโองการ เรื่องสันติภาพ พร้อมด้วยความเห็นชอบของสภา
 ผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๑๙๔๕ (พ.ศ. ๒๔๘๘) ซึ่งแจ้งเรื่องการคืนดินแดน
 ฝ่ายอังกฤษแล้ว นายเบิร์ค (Bird) ผู้ทำการติดต่อฝ่ายอังกฤษในกรุงเทพฯ ได้
 แจ้งแก่รัฐบาลไทยถึงเรื่องดินแดนที่ประเทศไทยได้มาจากอินโดจีนฝรั่งเศสว่า ฝ่าย
 สัมพันธมิตรขอให้รัฐบาลไทยประกาศเจตจำนงถึงเรื่องดินแดนที่ไทยได้มาโดยอำนาจ
 อธิพิพลของฝ่ายอักษะให้แน่ชัด เพื่อว่าฝ่ายสัมพันธมิตร จะได้พิจารณาประกาศ
 สันติภาพของประเทศไทยต่อไป ดังนั้นในระหว่างที่คณะรัฐบาลซึ่งมี นายควง อภัยวงศ์
 เป็นผู้รักษาการ ในตำแหน่งนายกรัฐมนตรีตามรัฐธรรมนูญภายหลังที่ได้ลาออกหลังสงคราม
 ยุคนี้ก็ได้ขออนุมัติผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ให้สำนักนายกรัฐมนตรีออกคำสั่งแถลงการณ์
 ลงวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๑๙๔๕ (พ.ศ. ๒๔๘๘) กล่าวถึงดินแดนที่ประเทศไทยได้มาจาก
 อินโดจีนของฝรั่งเศส เมื่อ ค.ศ. ๑๙๔๑ โดยเฉพาะว่า แม้ประกาศพระบรมราช-
 โองการสันติภาพ จะมีได้กล่าวถึงเรื่องเขตแดนระหว่างประเทศไทยกับอินโดจีน เพราะ
 เป็นเหตุการณ์คนละกรณี กับการที่ประเทศไทยเข้าร่วมรบในสงครามโลกครั้งที่ ๒ การ
 ที่ไทยเรียกร้องดินแดนหลวงพระบางและนครจำปาศักดิ์ฝั่งขวาของแม่น้ำโขง ดินแดน
 เสียมราฐและพระตะบองคิ่นจากฝรั่งเศสนั้นได้เกิดขึ้นก่อนสงครามในภาคบูรพา ดังนั้น
 เหตุผลที่จะให้ไทยคืนดินแดนดังกล่าวนี้แก่ฝรั่งเศสย่อมแตกต่างไปจากเหตุผลที่ไทยจะคืน
 ดินแดนมลายู ๔ รัฐและดินแดนในรัฐไทยใหญ่แก่อังกฤษ เพราะดินแดนที่ได้มาจาก
 อินโดจีนฝรั่งเศสนั้นไทยได้มาก่อนการเข้าร่วมเป็นพันธมิตรกับญี่ปุ่น แต่อย่างไรก็ตาม
 โดยที่ประเทศไทยจะแสวงหาความเป็นธรรม ฉะนั้น ถ้าหากจะได้มีการพิจารณาตามวิถี
 ทางแห่งกฎบัตรสหประชาชาติ ณ นครซานฟรานซิสโกแล้ว ประเทศไทยก็พร้อมที่จะปฏิบัติ

ตามผลแห่งการพิจารณาวินิจฉัยตามหลักซึ่งสหประชาชาติไค่วางไว้

ขณะที่ผู้แทนฝรั่งเศสกำลังรออยู่แทนฝ่ายไทยอยู่ที่แคนคินัน ในกลางเดือนกันยายน นายเบิร์ต ผู้แทนฝ่ายอังกฤษ ได้เข้าพบสนทนากับนายกรัฐมนตรี ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช^๒ แสดงความปรารถนาของรัฐบาลอังกฤษที่จะได้เห็นประเทศไทยและประเทศฝรั่งเศสทำความตกลงกันเสีย^๓ และอีกไม่กี่วันต่อมา ผู้บัญชาการทหารสัมพันธมิตรในประเทศไทย ก็ได้มีหนังสือถึงผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์แจ้งว่า รัฐบาลฝรั่งเศส ได้จัดส่งผู้แทนไปยังเมืองแคนคินัน เพื่อทำความตกลงกับประเทศไทยใน

กองบรรณสาร, กต. N.C. 3.11 บันทึกเรื่องกรณีพิพาทกับฝรั่งเศส และ N.C. 3.7 (Copy) Telegram 4/2484 From Minister of Foreign Affairs to Thai Minister Washington D.C. 'dispatched 22 Aug. 2488 at 18.30

หลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ ได้มีการเปลี่ยนคณะรัฐบาลหลายครั้ง เริ่มด้วยรัฐบาล นายควง อภัยวงศ์ สิ้นสภาพ เนื่องจากนายกรัฐมนตรีลาออกจากตำแหน่งโดยให้เหตุผลว่า เป็นรัฐบาลชั่วคราวสงครามกับญี่ปุ่น เมื่อญี่ปุ่นแพ้แล้ว รัฐบาลควรจะลาออกด้วย เพื่อเปิดโอกาสให้มีการจัดตั้งรัฐบาลชุดใหม่ เพื่อความสะดวกใจในการเจรจากับมหาอำนาจฝ่ายสัมพันธมิตร เพราะช่วงเวลาดังกล่าว ประเทศไทยตกอยู่ในฐานะลำบาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการเจรจากับอังกฤษ ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ จึงได้ติดต่อเชิญ ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช อัครราชทูตไทยประจำออสเตรียให้เดินทางกลับมาดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ในระหว่างที่คอย ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช กลับจากสหรัฐอเมริกา นายทวี บุญยเกษตร ได้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีชั่วคราวอยู่ ๒ สัปดาห์ ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช กลับมารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๗ กันยายน ๑๙๔๕ (๒๔๘๘)

กองบรรณสาร, กต. N.C. 3 : 11 บันทึกเรื่องกรณีพิพาทดินแดนกับฝรั่งเศส หน้า ๑.

ลักษณะเดียวกันกับความตกลงซึ่งประเทศไทยทำกับประเทศอังกฤษ และต่อมาเมื่อ วันที่ ๑๘ กันยายน ๑๙๔๕ (๒๔๘๘) นายเบิร์คค็ได้มีหนังสือถึงนายกรัฐมนตรี อ้างถึงหนังสือจากผู้บัญชาการทหารพันธมิตรในประเทศไทยถึงผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ และคำเชื้อเชิญในทางอ้อมให้รัฐบาลไทยพิจารณาส่งผู้แทนไปเจรจากับฝ่ายฝรั่งเศสว่า คำเชื้อเชิญนี้ควรกระทำไปในนามของผู้บัญชาการทหารสูงสุดสัมพันธมิตร ประจำภาค เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ พลเรือเอก ลอร์ด หลุยส์ เมอแบตแทน (Admiral Lord Louis Mounbattan) ได้ทำหน้าที่เป็นตัวแทนของรัฐบาลฝรั่งเศส ในการส่งหนังสือขวนมาในครั้งนี้

ต่อมาในปลายเดือนกันยายน รัฐบาลไทยได้ตกลงจัดส่งผู้แทนออกไปเจรจากับความตกลงสมบูรณแบบกับฝ่ายอังกฤษที่เมืองแคนค็อก โดยมี หม่อมเจ้าวิวัฒนไชย ไชยยงค์ เป็นหัวหน้าคณะ แต่เนื่องจากหม่อมเจ้าวิวัฒนไชย ได้รับมอบอำนาจจากรัฐบาลไทยให้เจรจากับอังกฤษแต่ฝ่ายเดียว จึงไม่สามารถเจรจากับฝ่ายฝรั่งเศสอย่างเป็นทางการได้ นายคลาร์ค จึงขอพบปะสนทนากับหัวหน้าผู้แทนไทยเป็นทางส่วนตัว และขอร้องให้นำข้อความที่เขากล่าวไปเสนอต่อรัฐบาลไทย ข้อความดังกล่าวพอสรุปได้ว่า รัฐบาลฝรั่งเศสขอให้ฝ่ายไทยคืนดินแดนทั้งหมดที่ได้ไปจากเขมรและลาวใน ค.ศ. ๑๙๔๑ (พ.ศ. ๒๔๘๔) รวมทั้งพระแก้วมรกต ที่ไทยได้เอาไปจากลาวเมื่อครั้งโบราณด้วย กับทั้งได้มอบหนังสือลงวันที่ ๒๘ กันยายน ๑๙๔๕ (พ.ศ. ๒๔๘๘) ให้หัวหน้าคณะผู้แทนฝ่ายไทยนำเสนอผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ซึ่งมีใจความว่า

เรื่องเดียวกัน

กองบรรณสาร, กค. N.C.3 ; 11 Delegation Message No.11
2 Oct.-1945 to Premier from Vlwat

"โดยคำสั่งของรัฐบาลของข้าพเจ้า ข้าพเจ้ามีเกียรติที่จะขอรับรองให้ท่านช่วยแจ้งคอบ พณา ท่านหลวงประคินธูร ผู้สำเร็จราชการแห่งราชอาณาจักรไทย และหัวหน้าคณะรัฐบาลไทยเสริว่า รัฐบาลชั่วคราวแห่งสาธารณรัฐฝรั่งเศส ถือว่าอยู่ในฐานะเป็นศัตรูกับประเทศไทย และพร้อมที่จะให้ฐานะสิ้นสุดลง โดยเจรจาฟื้นฟูสัมพันธปรกติระหว่างประเทศไทยกับประเทศฝรั่งเศส โดยยึดถือมูลฐานแห่งการกลับคืนสู่สภาพก่อนเดือนมิถุนายน ค.ศ. ๑๙๔๐"

อย่างไรก็ตาม หัวหน้าคณะผู้แทนฝ่ายไทยได้ตอบนายคลาร์คไปว่า โดยที่ตนมิได้รับมอบอำนาจมาจากรัฐบาล จึงไม่อยู่ในฐานะที่จะเจรจากับฝ่ายฝรั่งเศสได้ แต่ก็ได้แสดงความเห็นเป็นทางส่วนตัวว่า มิได้มีความเห็นสอดคล้องกับฝ่ายฝรั่งเศสในเรื่องสถานะเป็นศัตรูกันระหว่างประเทศทั้งสอง เพราะสันติภาพได้กลับคืนมาแล้ว โดยอนุสัญญาสันติภาพ ฉบับลงวันที่ ๕ พฤษภาคม ๑๙๔๑ (๒๔๘๔) ส่วนในเรื่องข้อเรียกร้องเกี่ยวกับพระแก้วมรกตนั้น เชื่อว่าคงไม่มีรัฐบาลไทยชุดใด ที่จะสามารถรับฟังได้ และในโอกาสต่อมาผู้แทนฝรั่งเศสได้ชี้แจงว่าพร้อมที่จะถอนข้อเรียกร้องที่เกี่ยวกับพระแก้วมรกตนั้นได้^๓

นอกจากนี้ นาย เอ็ม.อี. เคนนิง (M.E. Denning) หัวหน้าที่ปรึกษาทางการเมืองประจำกองบัญชาการสูงสุดฝ่ายสัมพันธมิตรซึ่งเป็นผู้แทนฝ่ายอังกฤษที่เมืองแคนคี้ก็ได้แจ้งแก่ผู้แทนฝ่ายไทยว่า อังกฤษมีความปรารถนาอย่างยิ่งที่จะเห็นประเทศไทยกับฝรั่งเศสกลับมีสัมพันธกันโดยสันติโดยเร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้ ในส่วนที่เกี่ยวกับดินแดนที่ไทยได้รับคืนมานั้น ผู้แทนอังกฤษได้แจ้งว่าสัมพันธมิตรเห็นว่า ไทยควรจะคืนดินแดนที่ได้มาให้แก่ฝ่ายฝรั่งเศสเสียก่อนและสงวนสิทธิไว้ ในอันที่จะยกปัญหาขึ้นเสนอ

กองบรรณสาร, กต. N.C.3.11 คำแปลหนังสือจาก M.Clarac
๑
พล หม่อมเจ้าวิวัฒนไชย ๒๘ กันยายน ๑๙๔๕

๒ แฟ้มเดียวกัน

๓ แฟ้มเดียวกัน, เรื่องเดียวกัน

ต่อองค์การระหว่างประเทศ ผู้แทนฝ่ายไทยได้ตั้งข้อสังเกตแก่ฝ่ายอังกฤษ เช่นเดียวกับที่ไค้กล่าวแก่ผู้แทนฝ่ายฝรั่งเศสและผู้แทนฝ่ายอังกฤษได้ตอบว่า ในเรื่องปัญหาสถานะศักรุนั้น อาจจะเจรจากับฝ่ายฝรั่งเศสได้ ส่วนในเรื่องพระแก้วมรกตนั้นเขาเองจะได้แนะนำให้ฝรั่งเศสถอนข้อเรียกร้องเสีย พร้อมกับไค้เร่งรัดให้ฝ่ายไทยทำ ความตกลงกับฝรั่งเศสเสียโดยเร็ว เพราะอังกฤษใครที่จะเห็นสันติภาพขำงอยู่ในภูมิภาคนี้ของโลก ทั้งไค้กล่าวเสริมว่า ถ้าการเจรจาระหว่างกัน ณ เมืองแคนคี้แล้ว เขายินดีจะทำหน้าที่เป็นผู้ไกล่เกลี่ยที่สุจริตทั้งสองฝ่าย

สำหรับท่าทีของรัฐบาลไทยต่อข้อเรียกร้องของฝรั่งเศสนั้น รัฐบาลได้มีคำสั่งให้ผู้แทนที่กำลังเจรจากันอยู่ ณ เมืองแคนคี้ให้ไปอธิบายกับฝ่ายอังกฤษและอเมริกาว่า รัฐบาลไทยได้รับทราบด้วยความประหลาดใจถึงท่าทีของฝ่ายฝรั่งเศสที่ ถือว่ามีสถานะศักรอยู่กับประเทศไทย ทั้งนี้เพราะในประการแรก ไม่มีมูลฐานทางกฎหมายที่จะอธิบายทำเช่นนั้นได้ ทั้งนี้เพราะมิได้มีการประกาศสงคราม และมีได้มีการรบพุ่งกันในทางปฏิบัติ นอกจากนี้ขบวนการต่อต้านของประเทศไทยและของประเทศฝรั่งเศสถือว่าได้ประสานงานกันในช่วงสงคราม และในที่สุดขบวนการเสรีไทยก็ได้เป็นรัฐบาลแห่งประเทศไทย เช่นเดียวกับขบวนการเสรีที่ได้รับความเห็นว่าเป็นรัฐบาลชั่วคราวประเทศฝรั่งเศส โดยขบวนการต่อต้านทั้งสองต่างได้เคยร่วมมือกันกับฝ่ายสัมพันธมิตร เพื่อต่อสู้กับประเทศอักษะ ฉะนั้นจึงไม่ชอบด้วยเหตุผลที่จะถือว่าขบวนการต่อต้านทั้งสองเป็นศัตรูกัน อนึ่ง ในส่วนที่เกี่ยวกับอินโดจีน ขบวนการต่อต้านของไทยก็ได้ช่วยเหลือฝ่ายฝรั่งเศส เช่นในเรื่องการสืบข่าว ซึ่งหน่วย ๑๓๖ (อังกฤษ) และหน่วย โอ.เอส.เอส. (อเมริกัน) ย่อมทราบค้ำว่าในกรณีที่ฝรั่งเศสไม่อาจจะสามารถสืบหาข่าวจากแหล่งที่เชื่อถือในอินโดจีนแล้ว ขบวนการต่อต้านของไทยก็ได้ช่วย

สืบหาได้

อย่างไรก็ตาม แม้ไทยจะมีเหตุผลที่ไม่สอดคล้องกับข้อเรียกร้องของ
ฝรั่งเศสดังกล่าวแล้ว แต่รัฐบาลไทยก็พร้อมที่จะเจรจากับฝ่ายฝรั่งเศสในโอกาส
อันควร แต่ทว่าในขณะเดียวกันนั้นยังมีเวลาอันเหมาะสมที่จะทำการเจรจากับ
ฝรั่งเศส เพราะสถานการณ์ในอินโดจีนขณะนั้นยังไม่อยู่ในสภาพที่สงบเรียบร้อย
แต่ส่วนประชาชนที่มีชีวิตอยู่ในดินแดนซึ่งประเทศไทยได้รับกลับคืนมานั้น มีสภาพและ
ได้รับสิทธิตามเสรีภาพนั้น โดยสามารถเลือกตั้งผู้แทนของตนให้เข้าไปร่วมประชุม
ในสภาผู้แทนราษฎร ถ้าประชาชนเหล่านั้นจะต้องเสียสิทธิดังกล่าว โดยการคืนดิน
แดนให้กลับคืนไปอยู่กับฝรั่งเศสแล้ว ประชาชนเหล่านั้นคงต้องรู้สึกขุ่นเคือง และ
มีความรู้สึกขมขื่นต่อประเทศไทย ที่ทำให้เขาต้องกลับไปอยู่ในฐานะลำบาก และถึง
แม้จะพิจารณาถึงท่าทีทั่วไปของพันธมิตร ในเรื่องการเปลี่ยนแปลงอาณาเขตที่ได้
กระทำมานับตั้งแต่ปี ค.ศ. ๑๙๓๙ (พ.ศ. ๒๔๘๑) แล้ว ฐานะของดินแดนที่
ประเทศไทยได้กลับคืนมาเมื่อ ค.ศ. ๑๙๔๑ (พ.ศ. ๒๔๘๔) ก็ยังแตกต่างกับฐานะ
ของดินแดนฝรั่งเศสในยุโรป เช่น อัลซาส ลอร์เรน เป็นต้น ดินแดนดังกล่าวควรจะ
กลับไปอยู่กับฝรั่งเศส เพราะประชาชนก็เป็นฝรั่งเศส ทั้งเมื่อได้กลับคืนไปอยู่กับ
ประเทศฝรั่งเศสแล้วประชาชนก็ได้เป็นเสรี หลุดพ้นจากการกดขี่ของเยอรมัน แต่
ในส่วนดินแดนที่ประเทศไทยได้รับคืนมานั้น ประชาชนเป็นเสรีอยู่แล้ว แต่จะต้อง
ถูกตัดเสรีภาพ ถ้าต้องกลับไปอยู่กับฝรั่งเศส อย่างไรก็ตามถ้าพิจารณาเห็นเป็นการ
สมควรและโดยสอดคล้องกับหลักการของกฎบัตรสหประชาชาติ ในอันที่จะพิสูจน์เจต
จำนงค์ของประชาชนในดินแดนดังกล่าวแล้ว รัฐบาลไทยก็พร้อมที่จะต้อนรับคณะกรรมการ
ซึ่งอาจจะประกอบด้วยผู้แทนของ ๔ มหาอำนาจ เช่น สหรัฐ อังกฤษ จีนและ

กองบรรณสาร, กต. N.C.3.11 บันทึกเรื่องกรณีพิพาทกับฝรั่งเศส
หน้า ๓ - ๔ และ Telegram 47/2488 from Minister of Foreign Affairs
to Siamese Charge d' Affaires, Washington D.C. dispatched Oct.
6 2488 at 22.15

รัสเซีย ให้เข้ามาดำเนินการบริหารในดินแดนดังกล่าว เป็นระยะเวลาพอสมควร เช่น ๒ เดือน เป็นต้น และเพื่อดำเนินการออกเสียงประชามติ^๑

ส่วนข้อเรียกร้องเกี่ยวกับพระพุทธรูปไม้กรแก้วมรดกนั้น ไม่มีรัฐบาลชุดใดที่ยังเคารพตนเองอยู่สามารถกระทำได้อีก^๒

เกี่ยวกับปัญหาที่รัฐบาลฝรั่งเศสเรียกร้องอินโดจีนคืนไปจากไทยในครั้งนั้น รัฐบาลไทยตกอยู่ในฐานะลำบากมาก เพราะสถานะหลังสงครามที่ไทยตกเป็นที่ต้องสงสัยว่าได้ให้ความร่วมมือกับญี่ปุ่นในระหว่างสงคราม ทำให้มหาอำนาจฝ่ายสัมพันธมิตร โดยเฉพาะอังกฤษและฝรั่งเศสไม่พอใจมาก อังกฤษได้ยื่นข้อเรียกร้องให้ไทยปฏิบัติมากอันเป็นที่มาของสนธิสัญญาสมบูรณแบบที่ไทยต้องยอมลงนามกับประเทศนั้นในคอนหลังฝรั่งเศสถือโอกาสประกาศว่าอยู่ในสถานะสงครามกับประเทศไทยดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ส่วนสหรัฐอเมริกาแม้จะเห็นใจประเทศไทย และได้ประกาศโดยชัดแจ้งว่า ไทยไม่อยู่ในฐานะประเทศแพ้สงคราม แต่ในส่วนที่เกี่ยวกับเรื่องดินแดนที่ประเทศไทยได้จากฝรั่งเศสในปี ค.ศ. ๑๙๔๑ นั้น ฝ่ายสัมพันธมิตร ได้แสดงมาแล้วแต่ตอนต้นว่า ไม่รับรองการได้มาซึ่งดินแดนในอำนาจอิทธิพลของฝ่ายอักษะ และในระหว่างการเจรจาเพื่อเลิกสถานะสงครามระหว่างประเทศไทยและประเทศอังกฤษ ณ เมืองแคนดี้ ผู้แทนฝ่ายอังกฤษก็ได้มีหนังสือ ลงวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๑๙๔๕ (๒๔๘๘) ยืนยันมาถึงผู้แทนฝ่ายไทยว่า

"นับแต่ได้เริ่มการติดต่อ ผู้แทนฝ่ายอังกฤษได้แจ้งให้ผู้แทนฝ่ายไทยทราบถึงความสำคัญ ซึ่งรัฐบาลอังกฤษได้ให้แก่การกระทำความตกลงระหว่างประเทศไทยกับประเทศฝรั่งเศส บัดนี้ผู้แทนฝ่ายอังกฤษรู้สึกจำเป็นที่จะแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษรว่า... ไม่ยอมรับนับถือการเปลี่ยนแปลงใด ๆ เกี่ยวกับดินแดนที่ได้มีขึ้นโดยกำลังบังคับในระหว่างเวลานับแต่สงครามโลกได้อุบัติขึ้น"^๓

^๑ เรื่องเดียวกัน

^๒ เรื่องเดียวกัน

^๓ เพิ่มเติม เรื่องกัน, บันทึกเรื่องกรณีพิพาทกับฝรั่งเศส หน้า ๔.

และต่อมา เมื่อคณะผู้แทนฝ่ายไทยและฝ่ายอังกฤษได้ย้ายการเจรจา
กระทำกันที่สิงคโปร์ นาย เอ.อี. เคนนิง (A.E. Denning) ผู้แทนฝ่ายอังกฤษที่
สิงคโปร์ ได้มีหนังสือลงวันที่ ๑ มกราคม ๑๙๔๖ (พ.ศ. ๒๔๘๙) แจกแก่หม่อมเจ้า
วิวัฒน์ไชย ไชยยงค์ หัวหน้าคณะผู้แทนฝ่ายไทยอีกว่า

"รัฐบาลสมเด็จพระมหากษัตริย์ในสหราชอาณาจักร ไม่ยอมรับ
นับถือการที่ประเทศไทยได้มาซึ่งอาณาเขตใด ๆ ที่ได้ภายหลัง
วันที่ ๑๑ ธันวาคม ค.ศ. ๑๙๔๐ การไม่ยอมรับนับถือนี้ ก็นับว่า
ถึงตลอดอาณาเขตทั้งสิ้น ซึ่งนับว่ารัฐบาลวิเศษยกให้เมื่อวันที่ ๕
พฤษภาคม ค.ศ. ๑๙๔๑"

สำหรับท่าทีของรัฐบาลสหรัฐอเมริกา ก็เช่นเดียวกันกับท่าทีของรัฐบาล
อังกฤษ หลวงกิจธุการภักดี อุปทูตไทยรักษาการ อัครราชทูตไทยประจำกรุงวอชิงตัน
ได้รายงานผลการพบปะสนทนากับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
สหรัฐอเมริกาในขณะนั้นคือ นาย James Byrnes ว่า รัฐบาลสหรัฐไม่รับรอง
การที่ประเทศไทยได้คืนแดนจากประเทศฝรั่งเศสตามอนุสัญญา ค.ศ. ๑๙๔๑ (พ.ศ.
๒๔๘๕) และต่อมาเมื่อเกิดการปะทะกันตามชายแดนอินโดจีนอีกครั้งหนึ่งระหว่าง
เดือนพฤษภาคม ๑๙๔๑ (พ.ศ. ๒๔๘๔) จนรัฐบาลไทยต้องส่งคณะผู้แทนไปเจรจากับ
ผู้แทนฝ่ายฝรั่งเศส ณ กรุงวอชิงตันระหว่างเดือนสิงหาคม - พฤศจิกายนนั้น
รัฐบาลสหรัฐอเมริกาก็ได้ทำบันทึกลงวันที่ ๔ ตุลาคม ๑๙๔๖ (พ.ศ. ๒๔๘๙) แถลง
ต่อคณะผู้แทนไทยในกรุงวอชิงตันว่า

เพิ่มเติม คำแปลหนังสือจาก ม.อี. เคนนิง ถึงหม่อมเจ้า

วิวัฒน์ไชย ไชยยงค์ ๑ มกราคม ๑๙๔๖.

กองบรรณสาร, กต.น .ค.3 2 11(Copy) Telegram 2/2489 from
Siamese Charge d'Affaires, Washington D.C., dispatched 3 Jan.
2489 at 14.41, received at F.O. Bgk. 6 Jan. 2489 at 19.00 and
Telegram 10/2489 from Siamese Charge d'Affaires, Washington D.C.
to Minister of Foreign Affairs, F.O. Bgk. dispatched 17 Jan. 2489
at 16.41, received 23 Jan. 2489 at 12.35

"...รัฐบาลสหรัฐอเมริกาได้แสดงความเห็นโดยชัดแจ้งหลายครั้ง แล้วว่ารัฐบาลสหรัฐอเมริกาจะไม่ยอมรับนับถือการเปลี่ยนแปลงอาณาเขต ซึ่งตั้งขึ้นโดยกระทำ หรือได้ทำโดยความช่วยเหลือของญี่ปุ่น ในระหว่างที่ญี่ปุ่นทำการรุกรานนั้นไม่ได้ และรัฐบาลสหรัฐอเมริกาจึงยอมรับนับถือ การโอนบรรดาอาณาเขตซึ่งประเทศไทยได้มาจาก กิโนโคจิม่า ในปี ค.ศ. ๑๙๔๑ ไม่ได้ และเห็นประเทศไทยควรจะคืน อาณาเขตเหล่านั้น และสถาปนาสถานะเดิม"

ด้วยเหตุที่ทั้งสหรัฐอเมริกาและอังกฤษ มีท่าทีเกี่ยวกับดินแดนที่ไทยได้มา ดังกล่าวแล้วนี้เอง ทั้งสองประเทศ โดยเฉพาะอังกฤษจึงได้พยายามเรียกร้องให้ ไทยหันไปเจรจาตกลงในเรื่องดินแดนดังกล่าวกับฝรั่งเศส ระยะเวลาที่มีการเจรจาระหว่างประเทศไทยกับอังกฤษเพื่อเลิกสถานะสงครามต่อกันยังคงดำเนินอยู่

นอกจากอังกฤษจะได้เสนอแนะต่อผู้แทนฝ่ายไทยที่แคนคี่ และมีหนังสือมา เชิญชวนรัฐบาลไทยให้รีบดำเนินการเจรจากับฝรั่งเศสแล้ว ต่อมาเมื่อวันที่ ๘ มกราคม ๑๙๔๖ (พ.ศ. ๒๔๘๙) นายเคนนิง ผู้แทนฝ่ายอังกฤษ ผู้ทำหน้าที่เจรจา ความตกลงสมบูรณแบบกับไทยได้เข้ามากรุงเทพฯ ได้เข้าพบ ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช นายกรัฐมนตรีและผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์แสดงความเห็นเรื่องดินแดน ๔ จังหวัด ที่ไทยได้คืนมาว่า

"อังกฤษมีความเห็นว่า ไทยควรจะคืนดินแดนนั้นให้แก่ฝรั่งเศส แต่ทั้งนี้ไม่เป็นการตัดสิทธิฝ่ายไทยที่จะร้องเรียนต่อองค์การสหประชาชาติ ขอคืนดินแดนนั้นคืน เพราะถือว่าดินแดนนั้นเดิมเป็นของไทย ฝรั่งเศสได้ขยี้แย่งเอาไป ถ้าทำสัญญาคืนดินแดนให้

รายงานการประชุมรัฐสภาครั้งที่ ๒, ๑๔ ตุลาคม ๒๔๘๙ "ใบแนบที่ ๒ คำแปล บันทึกกระทรวงการต่างประเทศสหรัฐอเมริกา และ สิริ เปรมจิตต์ ผลงานของปรีณัฐวรรณ (ประจักษ์การพิมพ์, ๒๕๑๖), หน้า ๑๕๐ - ๑๕๑.

แก่ฝรั่งเศส ก็จะได้ขอให้ฝ่ายฝรั่งเศสทำหนังสือแลกเปลี่ยน ให้
 คำมั่นว่า ไม่เป็นการตัดสิทธิฝ่ายไทยที่จะร้องเรียนต่อสหประชา-
 ชาติต่อไป"๑ รัฐบาลไทยได้เสนอต่อนาย เคนนิงต่อไปด้วยว่า
 "... ถ้าตกลงกันคืนแดนแล้ว ใครจะมอบคืนแดนนั้นให้แกชาชาติ
 เป็นกลางรับไว้ก่อน และในขณะที่เดียวกันก็จะได้มีการร้องเรียน
 ต่อองค์การสหประชาชาติ ขอให้พิจารณาว่าคืนแดนนั้นควรจะตก
 เป็นของฝ่ายใด เมื่อองค์การสหประชาชาติวินิจฉัยเป็นสถานใด
 ทั้งสองฝ่ายก็จะปฏิบัติตามคำวินิจฉัยนั้น"

นายเคนนิง ตอบว่าข้อนี้เป็นเรื่องน่าคิด และอาจมีทางที่จะทำได้ แต่ไม่
 แน่ใจว่าเป็นผลสำเร็จนัก ทั้งยังได้เสนอความเห็นว่ายไทยควรจะเจรจากับฝรั่งเศส
 ให้ตกลงกันเสียโดยเร็ว โดยที่การเจรจานั้นอาจกระทำโดยการที่ฝ่ายไทยส่งผู้แทน
 ไปทาบตามความเห็นฝ่ายฝรั่งเศสเสียก่อน และได้กำหนดว่าผู้แทนจากทั้งสองฝ่ายจะ
 ไปพบกันที่สิงคโปร์ ซึ่งเป็นสถานที่เป็นกลางเพราะฝรั่งเศสคงไม่ยอมที่จะมาเจรจา
 ในกรุงเทพฯ และฝ่ายไทยก็คงไม่ยินดีที่จะไปเจรจากับที่ไซ่งอน^๓ หลังจากเจรจากับ
 ฝ่ายไทยแล้ว นายเคนนิงก็ได้เดินทางต่อไปที่ไซ่งอนเพื่อเจรจากับฝ่ายฝรั่งเศสต่อไป
 และต่อมาเมื่อวันที่ ๑๖ มกราคม ๑๙๔๖ (พ.ศ. ๒๔๘๙) ฝ่ายอังกฤษก็ได้มีหนังสือแจ้ง
 มาว่าข้าหลวงใหญ่ฝรั่งเศสประจำอินโดจีนจะส่งผู้แทนไปยังเมืองสิงคโปร์ เพื่อพบปะ
 กับผู้แทนฝ่ายไทยโดยมีความเข้าใจว่า ผู้แทนของทั้งสองฝ่ายจะมีฐานะเป็นทางการ
 แต่การเจรจาจะมีลักษณะเป็นการส่วนตัว และค้นหาทางเพื่อทำความตกลง ใน
 ที่สุดอังกฤษหวังว่าไทยคงจะทำความตกลงกับฝรั่งเศสได้โดยเร็ว แต่ส่วนผู้แทนอังกฤษ

๑ กองบรรณสาร, กต. N.C. 3.11 บันทึก เรื่องคืนแดน ๔ จังหวัด
 (อินโดจีน)

๒ เรื่องเดียวกัน

๓ เรื่องเดียวกัน

๔ เรื่องเดียวกัน

นั้น ไม่มีอำนาจที่จะเข้าไปแทรกแซงในเรื่องนี้ได้ และเมื่ออังกฤษเห็นว่า พร้อมที่จะให้ฝ่ายไทยส่งผู้แทนไปได้เมื่อใดก็จะแจ้งมาให้ทราบ

และต่อมาในกลางเดือนกุมภาพันธ์ เมื่อ นายควง อภัยวงศ์ ได้เป็น นายกรัฐมนตรี^๒ เป็นครั้งที่สอง ฝ่ายอังกฤษได้แจ้งมาว่าขอให้เตรียมส่งผู้แทนไปเจรจากับฝรั่งเศสที่สิงคโปร์ คณะรัฐมนตรีได้ลงมติเมื่อวันที่ ๑๓ มีนาคม ๑๙๔๖ (๒๔๘๕) แต่งตั้งให้ นายวิสุตร อรรถยุกติ อธิบดีกรมการเมืองตะวันออก เป็น หัวหน้าผู้แทน พร้อมด้วยนายเสริมวินิจัยกุล เลขาธิการ คณะกรรมการกฤษฎีกา และ พ.อ.หลวงสุรณรงค์แห่งกระทรวงกลาโหม เพื่อเดินทางไปเจรจาที่สิงคโปร์ และรอดำเนินกำหนดวันจากฝ่ายอังกฤษ^๓

กองบรรณสาร, กต. N.C. 3.11 บันทึกเรื่องกรณีพิพาทกับฝรั่งเศส
หน้า ๕.

^๒ เนื่องจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในระหว่างสงครามมีอายุมานานถึง ๒ สมัย จึงได้มีการเลือกตั้งทั่วไปครั้งใหม่ นายควง อภัยวงศ์ ได้เป็นหัวหน้าจัดตั้งพรรครัฐบาลเมื่อวันที่ ๓๑ มกราคม ๑๙๔๖ (พ.ศ. ๒๔๘๕) และลาออกจากตำแหน่งเมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ปีเดียวกัน เนื่องจากแพ้คะแนนในรัฐสภา เรื่องพระราชบัญญัติกำหนดราคาสินค้าที่นายทองอินทร์ ภูริพัฒน์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอุบลราชธานีเสนอต่อสภา ซึ่งเป็นที่รู้จักกันในนาม "พ.ร.บ. ปักป้ายข้าวเหนียว หรือ พ.ร.บ. ป้ายกำหนดราคาสินค้า" (ชีวประวัติ พันตรี ควง อภัยวงศ์ อนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ พันตรี ควง อภัยวงศ์ ณ เมรุหน้าพลับพลาอิศริยาภรณ์ วัดเทพศิรินทราวาส ๑๓ มิถุนายน ๒๕๑๑ หน้า ๙๘ - ๘๐) นายปรีดี พนมยงค์ ได้รับเลือกให้จัดตั้งคณะรัฐบาล

กองบรรณสาร, กต. N.C. 3.11 บันทึกเรื่องกรณีพิพาทกับฝรั่งเศส
หน้า ๕.

อย่างไรก็ดี ยังไม่ทันที่รัฐบาลชุดนั้นจะได้นำเนินการอย่างใด นายควง อภัยวงศ์ ได้ลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีเสียก่อนในปลายเดือนมีนาคม ปีเดียวกัน เนื่องจากแพะแค้นในรัฐสภา เรื่องพระราชกำหนดราคาสินค้า ซึ่งรัฐบาลแถลงว่าไม่อาจปฏิบัติได้ นายปรีดี พนมยงค์ ได้รับเลือกให้จัดตั้งคณะรัฐบาลชุดต่อไป และเมื่อนายกรัฐมนตรีคนใหม่ได้เข้ารับงาน ได้พิจารณาปรึกษา กับทางอังกฤษ เห็นควรจะส่งคณะผู้แทนออกไปไซ่ง่อนที่เดียว แทนที่จะส่งคณะผู้แทนออกไปสิงคโปร์ เพราะจะได้รับฟังความเห็นของฝ่ายฝรั่งเศสโดยตรง และจะได้สำรวจหาช่องทางทั่ว ๆ ไป ในอันที่จะเจรจากับประเทศนั้น รัฐบาลจึงได้ส่งคณะผู้แทน ประกอบด้วย นายเชียค อภัยวงศ์ เลขาธิการสำนักนายกรัฐมนตรีเป็นหัวหน้า นายวิสูตร อรรถยุกติเป็นผู้แทนและ นายบุญรักษ์ เจริญไชย เป็นเลขานุการ ออกเดินทางจากกรุงเทพฯ เมื่อวันที่ ๕ เมษายน ๑๙๔๖ (พ.ศ. ๒๔๘๙) คณะผู้แทนได้เข้าพบข้าหลวงใหญ่ฝรั่งเศสประจำอินโดจีนเมื่อวันที่ ๑๐ เมษายน ข้าหลวงใหญ่ได้มอบให้นายคลาร์ค ที่ปรึกษาทางการทูตของรัฐบาลอินโดจีน เป็นผู้เจรจาเรื่องดินแดนนี้กับผู้แทนไทย เนื่องจากข้าหลวงใหญ่ติคราชการต้องเตรียมไปประชุมกับรัฐบาลแห่งเวียตนามที่เมืองคาลัก

การประชุมมีขึ้นที่บ้านพัก นายคลาร์คในวันที่ ๑๑ และวันที่ ๑๒ ผู้แทนฝ่ายฝรั่งเศสได้ยืนยันที่จะให้ไทยคืนดินแดนที่ได้มาเมื่อ ค.ศ. ๑๙๔๑ (พ.ศ. ๒๔๘๔) อย่างเคยแต่คณะผู้แทนไทยได้ตอบไปว่า จุดประสงค์ในการเดินทางไปไซ่ง่อนครั้งนี้ ก็เพื่อแลกเปลี่ยนแนวความคิดเห็น หากทางท่าความเข้าใจกัน และเพื่อหามูลฐานในอันที่จะทำความตกลงกันโดยตรงระหว่างฝรั่งเศสและประเทศไทย ให้เป็นที่พอใจกัน ทั้งสองฝ่าย พร้อมกันนั้นผู้แทนฝรั่งเศสได้ยื่นร่างความตกลงซึ่งมีลักษณะเหมือนกันกับความตกลงสมบูรณแบบซึ่งประเทศไทยและบริเตนใหญ่ได้ลงนามกันเมื่อวันที่ ๑ มกราคม

แฟ้มเดียวกัน หนังสือจากคณะผู้แทนไทย ถึง นายกรัฐมนตรี เมษายน ๒๔๘๙ เรื่อง รายงานการพบปะระหว่างผู้แทนไทยกับผู้แทนฝรั่งเศส ณ ไซ่ง่อน

๑๙๔๖ (พ.ศ. ๒๔๘๙) ซึ่งมีสาระสำคัญคือ ประเทศไทยจะต้องคืนดินแดน ๔ จังหวัด และจะต้องชดใช้ค่าเสียหายในทรัพย์สิน สิทธิและผลประโยชน์ในดินแดนเหล่านั้นและผลประโยชน์ที่ฝรั่งเศสได้เสียหายโดยทั่วไปในระหว่างกรณีพิพาท โดยฝรั่งเศสพร้อมที่จะออกแถลงการณ์เป็นใจความว่า จะมีทำที่ถันมิตรและปรับปรุงเส้นกันเขตแดนในส่วนปลีกย่อย เพื่อให้ความสะดวกแก่การเดินเรือในลำแม่น้ำและการคมนาคมในท้องที่ระหว่างหมู่บ้านต่าง ๆ

แต่คณะผู้แทนไทยได้เห็นว่า รัฐบาลไทยมีความปรารถนาที่จะหาวิถีทางกึ่งกลาง ซึ่งทั้งสองฝ่ายสามารถจะตกลงกันได้ ไม่ใช่ให้ฝรั่งเศสเรียกร้องเอาจากไทยอย่างมากมายฝ่ายเดียวโดยให้ผลประโยชน์ตอบแทนแต่เพียงเล็กน้อย เช่นนี้ และว่ารัฐบาลไทยพร้อมที่จะเสนอปัญหาให้องค์การสหประชาชาติพิจารณา ทั้งยังได้เสนอต่อไปอีกว่าไทยพร้อมที่จะให้มีการออกเสียงลงประชามติขึ้นในดินแดนเหล่านั้น แต่ผู้แทนฝ่ายฝรั่งเศสได้ตอบกลับมว่า เรื่องดินแดนนี้เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับฝ่ายไทยและฝ่ายฝรั่งเศสโดยตรง ไม่เกี่ยวกับองค์การโลก ส่วนเรื่องประชามตินั้นแม้ว่าจะรับหลักการได้ แต่จะต้องมีเงื่อนไขว่า เจ้าหน้าที่ฝรั่งเศสและเจ้าหน้าที่เขมรและลาวท้องถิ่นต้องเป็นผู้ดำเนินการ ในเวลาต่อมาฝ่ายไทยได้เสนอต่อไปอีกว่าไทยพร้อมที่จะประกาศรับหลักการคืนดินแดนให้แก่ฝรั่งเศสแต่ในขณะเดียวกัน ขอให้ทำความตกลงโดยฝรั่งเศสยอมมอบคืนดินแดนเหล่านั้น^๑ ให้ไทย

ในชั้นแรกนายคลาร์คมีความเห็นว่า เขาแน่ใจว่าข้อเสนอของไทยดังกล่าว รัฐบาลฝรั่งเศสคงจะไม่ยอมรับแน่ และจะไม่ยอมเสนอไปยังรัฐบาล แต่ในที่สุดเมื่อฝ่ายไทยได้เข้มแข็งและขอร้องเป็นพิเศษแล้ว นายคลาร์คจึงยอมรับว่าจะนำข้อเสนอเหล่านั้นแจ้งไปยังรัฐบาลฝรั่งเศสที่กรุงปารีส และได้ขอให้คณะผู้แทนไทยอยู่รอรับคำตอบต่อไป^๒

^๑ เรื่องเดียวกัน

^๒ เรื่องเดียวกัน

^๓ เรื่องเดียวกัน

เมื่อคำตอบของรัฐบาลฝรั่งเศสมาถึงกรุงไซ่ง่อน จึงได้มีการประชุม สันทนาการอีกครั้งหนึ่ง เมื่อวันที่ ๒๒ เมษายน โดยที่รัฐบาลฝรั่งเศสได้แจ้งตอบว่า ไม่สามารถจะรับข้อเสนอต่าง ๆ ของฝ่ายไทยได้ และได้เน้นให้ไทยยอมทำความตกลงในรูปลักษณะคล้ายกับที่ได้เสนอไว้ก่อนแล้ว โดยฝรั่งเศสจะยอมทำคำประกาศ ในทำนองที่กล่าวข้างต้น ทั้งยังชี้แจงต่อไปด้วยว่าได้ยอมลดหย่อนผ่อนผันให้แก่ฝ่ายไทย ๒ ครั้งมาแล้ว กล่าวคือถอนข้อเรียกร้องที่เกี่ยวกับพระแก้วมรกต และยอมแถลง เรื่องการปรับเขตแดนในส่วนปลีกย่อย เพราะฉะนั้นจึงไม่อาจลดหย่อนได้อีกต่อไป

หลังจากได้รับทราบท่าทีของฝ่ายฝรั่งเศส คณะผู้แทนฝ่ายไทยได้แสวง ให้ นายคลาร์ก เข้าใจว่า แม้การเจรจาครั้งนี้จะยังไม่อาจตกลงกันได้ แต่คงจะได้ มีการติดต่อเจรจากันใหม่ภายหลังจากที่รัฐบาลไทยได้รับรายงานของคณะผู้แทนนี้แล้ว แต่ ในขั้นต่อมาโดยเหตุที่มีเหตุการณ์เกิดขึ้นทางชายแดนด้านแม่น้ำโขง การเจรจาเรื่อง ดินแดนกับฝรั่งเศสจึงมิได้คืบหน้าต่อไปอีก

เหตุการณ์ชายแดน

รัฐบาลฝรั่งเศสที่อินโดจีนไม่พอใจ ทหาว่าไทยให้ญวนหลบหนีเข้ามาเป็น จำนวนมาก และญวนเหล่านั้นส่วนมากเป็นศัตรูกับฝรั่งเศส และได้ใช้ไทยเป็นฐาน ข้ามไปปฏิบัติ การโจมตีบ้านเมืองทางฝั่งซ้าย เช่น เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม (๒๔๔๕) เวลา ๔.๓๐ น. ได้มีญวนประมาณ ๑๕๐ คน พร้อมด้วยตำรวจไทย ๕ - ๖ คน ได้ พวกกันข้ามแม่น้ำโขงจากท่าอุเทน ไปโจมตีหินบูรณเมืองเล็ก ๆ ของอินโดจีนบนฝั่ง แม่น้ำโขงซึ่งมีทหารลาวพื้นเมืองเป็นผู้รักษา และว่าในตอนเช้าวันเดียวกันนั้น ได้ มีชาวญวนประมาณ ๒๐๐ คน คนไทยประมาณ ๑๐๐ คน พวกกันข้ามเรือเข้าไปปล้น และ

๑ เรื่องเดียวกัน

๒ เรื่องเดียวกัน

ชนเอาข้าวของมายังท่าอุเทน โดยฝ่ายฝรั่งเศสอ้างว่า ผลเสียหายที่ปรากฏ คือพวกญวนได้เอาปืนยาวไป ๒๐ กระบอก ซึ่งมีปืนกล ๗ กระบอก ปืนยาว ๓๓ กระบอกรวมอยู่ด้วย นอกจากนี้ยังมีเรือยนต์อีก ๑๒ ลำ ทรัพย์สินสมบัติของฝรั่งเศส มีเงินสดและข้าวตังราคา รวมกันประมาณ ๗๐,๐๐๐ เหรียญ และว่าได้เอาเงินของพ่อค้าจีนผู้หนึ่งซึ่งอยู่ที่หินบูรณ์ไป ๒๐๐,๐๐๐ เหรียญ ตักและบ้านเรือนถูกเผา ๑๕ หลัง รวมทั้งวัด ๑ วัด โรงเรียน ๑ หลัง และที่ทำการไปรษณีย์ด้วย พวกญวนที่โจมตีได้ถอยกลับเมื่อเวลา ๑๑.๐๐ น. นอกจากนี้พวกญวนยังได้พาครอบครัวของข้าราชการลาว ๒ ครอบครัว ซึ่งมีหญิง ๒ คน เด็ก ๗ คน เข้ามายังท่าอุเทนด้วย

โดยที่ยังมีทันได้แจ้งให้รัฐบาลไทยทราบล่วงหน้า ฝรั่งเศสที่ท่าแขกถือเอาสาเหตุนี้ระดมยิงจังหวัดนครพนมด้วยปืนเล็ก ปืนกลและปืนครกอย่างหนัก เมื่อวันที่ ๗ พฤษภาคม (๒๔๔๕) กระสุนปืนได้ตกลงสถานที่ราชการ คือ ศาล สถานีตำรวจ โรงเรียน จวนผู้ว่าราชการจังหวัด คำนุศลการ และบ้านเรือนราษฎรทำให้ราษฎรเสียชีวิตไป ๒ คน บาดเจ็บสาหัสอีก ๖ คน^๒

ในวันเดียวกันนั้น ตั้งแต่เวลา ๑๐.๐๐ น. เป็นต้นไป อำเภอท่าอุเทน ได้ถูกระดมยิงด้วยปืนกลจากฝั่งอินโดจีนเช่นกัน และจากเวลา ๑๑.๐๐ น. ไปจนถึง ๑๓.๐๐ น. ทหารฝรั่งเศสที่หินบูรณ์ฝั่งตรงกันข้ามกับท่าอุเทนได้ใช้ปืนกลระดมยิงท่าอุเทนต่อมาเป็นระยะ ๆ ทำให้บ้านเรือนราษฎรเสียหายไปประมาณ ๑๐๐ หลัง^๓

วันต่อมาคือวันที่ ๘ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๔๕ คอมมิสแซร์ ฝรั่งเศสที่เวียงจันทน์ได้ยื่นขอเรียกร้องต่อ นายปลกรณ อังศุสิงห์ ข้าหลวงประจำจังหวัดนครพนมให้ปฏิบัติตาม ๔ ข้อ คือ

กองบรรณสาร, กต. N.C. 328 บันทึกลับเหตุการณ์ชายแดน
อินโดจีนฝรั่งเศส พ.ศ. ๒๔๔๕ (อินโดจีนดำเนินการ พิมพ์ ๒) หน้า ๔.

^๒ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑.

^๓ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑.

๑. ให้ส่งคนที่จับไว้ที่ท่าอุเทน โดยขอหาว่าข้ามไปทำการร้ายที่หินบูรณ์
๒. ให้ส่งทรัพย์สินและอาวุธที่ยึดไว้ที่ท่าอุเทน
๓. ให้ส่งเรือที่ยึดมาจากฝั่งท่าแขกคัน ๑๕ ลำ
๔. ให้ส่งปืนที่ยึดไว้คันรวม ๒๐๐ กระบอก

ทั้งนี้กำหนดให้ตอบในเวลา ๑๔.๐๐ น. ของวันนั้นเป็นอย่างช้า มิฉะนั้น ฝรั่งเศสจะใช้กำลังทหารบังคับ แต่ผู้ว่าราชการจังหวัดนครพนมได้แจ้งไปว่า ต้องรอรับคำสั่งจากกระทรวงมหาดไทยเสียก่อน และจะตอบให้ทราบภายใน ๗ วัน แต่ พ.ศ. ๒๔๖๐ ไม่ยอม ผู้ว่าราชการจังหวัดนครพนมจึงได้เตรียมให้อพยพเด็ก สตรี และผู้สูงอายุออกไปจากเขตที่คาดว่าจะถูกโจมตี

เมื่อกระทรวงการต่างประเทศได้รับรายงานระดมยิงจังหวัดนครพนมและท่าอุเทน ในวันที่ ๗ พฤษภาคมแล้ว ก็ได้แจ้งเรื่องให้สถานอัครราชทูตอังกฤษและสถานอัครราชทูตสหรัฐอเมริกาทราบโดยละเอียด พร้อมกับยืนยันว่าฝ่ายไทยมิได้กระทำต่อมแต่ประการใด ด้วยมีนโยบายที่จะดำเนินการตกลงกับฝรั่งเศสโดยสันติ แต่การที่ฝรั่งเศสรังแกไทยเช่นนั้น รัฐบาลก็ไม่อาจรับรองได้ว่า เมื่อประชาชนทราบแล้วจะไม่โกรธแค้นฝรั่งเศส อัครราชทูตอังกฤษและอัครราชทูตอเมริกันได้รับรองว่าจะแจ้งไปยังรัฐบาลของตนโดยด่วน เพื่อแจ้งให้ฝรั่งเศสส่งทหารกระทำดังกล่าวเสีย

วันที่ ๘ พฤษภาคม ๑๙๔๖ (พ.ศ. ๒๔๘๕) นายปรีดี พนมยงค์ นายกรัฐมนตรี ได้ขอให้สถานอัครราชทูตอังกฤษและสถานอัครราชทูตอเมริกา ส่งโทรเลข ๒ ฉบับ ซึ่งมีข้อความอย่างเดียวกันไปยังนายกรัฐมนตรีฝรั่งเศสที่ปารีส และส่งไปให้พลเรือเอก คายังลิเออร์ ผู้สำเร็จราชการอินโดจีนที่ไซ่ง่อน แจ้งให้ทราบถึงเรื่องที่ฝ่ายฝรั่งเศสระดมยิงจังหวัดนครพนมและท่าอุเทน ซึ่งทำให้ประชาชนบาดเจ็บและเสียชีวิต ทั้งยังความเสียหายให้แก่อาคารบ้านเรือนและทรัพย์สิน เพื่อเห็นแก่สันติภาพและความสัมพันธ์

เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓.

เรื่องเดียวกัน

ฉันเพื่อนบ้านที่ติดต่อกัน นายกรัฐมนตรีได้ขอให้บุคคลทั้งสองท่านได้ทำทุกอย่างที่จะพึงกระทำได้ เพื่อระงับการดำเนินการทางทหารเสีย และเมื่อมีเรื่องใดที่เป็นปัญหา ก็จะไต่ตกลงกันโดยการเจรจาฉันมิตรต่อไป

เกี่ยวกับกรณีนี้ สถานอัครราชทูตอังกฤษและสถานอัครราชทูตอเมริกา ต่างก็ได้จัดส่งผู้สังเกตการณ์ของตนคือ พันโท เอคคิลลี และ พันตรี ทอมป์สัน ให้ออกเดินทางไปกับเจ้าหน้าที่กระทรวงการต่างประเทศเพื่อไปสังเกตการณ์ยังจังหวัดนครพนมสถานที่เกิดเหตุเมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๑๙๔๖ (พ.ศ. ๒๔๘๙) เจ้าหน้าที่ผู้สังเกตการณ์ทั้ง ๓ ฝ่าย ได้ข้ามไปพบเจ้าหน้าที่ฝรั่งเศสที่ท่าแขก ร้อยเอก ตาแวร์นิเออร์ รองผู้บังคับการทหารท่าแขกได้รายงานข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการที่ทหารฝรั่งเศสระดมยิงจังหวัดนครพนมว่า มีสาเหตุมาจากการที่พวกญวนข้ามไปทำการที่หินบูนด์ตั้งกล่าวมาแล้วแต่ต้น ซึ่งในกรณีนี้ ผู้สังเกตการณ์ฝ่ายอังกฤษและสหรัฐอเมริกา ได้ถามนายทหารฝรั่งเศสผู้นั้นว่า ก่อนที่จะระดมยิงนครพนมนั้น ฝ่ายฝรั่งเศสได้แจ้งให้ฝ่ายไทยทราบล่วงหน้าหรือไม่ นายทหารฝรั่งเศสผู้นั้นตอบว่า ตอนเย็นวันที่ ๕ พฤษภาคม หลังจากเกิดเหตุการณ์ที่หินบูนด์ขึ้นแล้ว เขาได้มีหนังสือแจ้งไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดนครพนม แจ้งให้ทราบว่าถ้าหากไทยไม่ระงับการโจมตีนี้ให้ได้แล้ว ก็อาจจะเกิดผลร้ายขึ้น แต่ก็ไม่ได้บอกว่าจะทำการยิง นอกจากนี้ยังได้รายงานต่อผู้สังเกตการณ์ต่อไปอีกว่า เจ้าหน้าที่ไทยได้ยอมให้มีการขายทรัพย์สินซึ่งถูกขโมยมาจากฝั่งซ้ายเสมอ ๆ

ผู้สังเกตการณ์ทั้งสองชาติได้ขอร้องไม่ให้ทหารฝรั่งเศสทำการยิงอีกในระหว่างนี้ เพราะเป็นเวลาที่จะมีการเจรจกันระหว่างเจ้าหน้าที่ฝ่ายไทยกับฝ่ายฝรั่งเศส ณ ไช้ฉอน เจ้าหน้าที่ฝรั่งเศสได้รับรองว่า ถ้าฝ่ายไทยสามารถป้องกันไม่ให้เกิดการโจมตีและยิงมาจากทางฝั่งไทยได้แล้ว ก็จะไม่มีการเกิดเหตุขึ้นอีก

^๑ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๔ - ๕.

^๒ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๔.

^๓ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๔.

ต่อมาในวันที่ ๑๐ เดือนเดียวกันนี้ พ.ศ. เลอโร ก็ได้มีหนังสือมายังผู้ว่า-
ราชการจังหวัดนครพนมอีก ระบุข้อขอร้องให้ปฏิบัติ ๓ ประการ คือ

๑. ขอให้คนอาวุธที่ปลัดจากทหารลาวอิสระที่หนีมาฝั่งไทย
๒. ขอให้รวบรวมป้องกันทรัพย์สินของทางการปกครองและของเอกชนที่ถูกลัก
ขโมยมาจากเวียงจันทน์

๓. ขอย้ำให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายไทยที่กักกันมีใหญ่วน ลาว และจีนกลับไปยังดินแดน
ลาว นายปกรณ อังสุสิงห์ ได้ตอบไปว่า เรื่องการคืนอาวุธตามข้อ ๑ นั้น เป็นการ
นอกเหนืออำนาจของผู้ว่าราชการประจำจังหวัด จึงจำต้องขออนุมัติจากรัฐบาลก่อน
สำหรับคำขอข้อ ๒ โดยที่เป็นการยากที่จะทราบได้ว่าทรัพย์สินสิ่งใดเป็นของทางการ
ปกครอง และทรัพย์สินสิ่งใดเป็นของเอกชน จึงขอให้ฝรั่งเศสส่งบัญชีอันแน่นอนมา
พร้อมทั้งให้รับรองด้วยว่า ถ้าเกิดความเสียหายขึ้นเนื่องจากการยึดทรัพย์สินตามคำ
ขอของฝ่ายฝรั่งเศส ฝรั่งเศสจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบในความเสียหายนั้น ๆ ส่วนในข้อ
๓ นั้น โดยที่ฝ่ายไทยมิได้กักขวาง หรือหน่วงเหนี่ยวคนชาติเหล่านั้นไว้ มีให้กลับไป
อินโดจีนเลย ผู้ว่าราชการจังหวัดจึงได้ตอบปฏิเสธไป

กระทรวงการต่างประเทศได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๑๙๔๖ (พ.ศ.
๒๔๘๙) แจงข้อขอร้องของ พ.ศ. โลเรอ คอมมิส ฝรั่งเศสประจำเมืองเวียงจันทน์
และคำตอบของ นายปกรณ อังสุสิงห์ ไปให้สถานอัครราชทูตอังกฤษและสถานอัครราช-
ทูตสหรัฐอเมริกาทราบอีก สถานอัครราชทูตสหรัฐอเมริกาได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๔ เดือน
เดียวกันตอบมาว่า ได้คิดต่อข้อความโดยละเอียดตามหนังสือกระทรวงการต่างประเทศ
ฉบับลงวันที่ ๑๑ พฤษภาคม ไปยังรัฐบาลสหรัฐอเมริกาแล้ว และได้รับแจ้งจากรัฐบาล
สหรัฐอเมริกาว่า ได้สั่งให้เอกอัครราชทูตสหรัฐอเมริกาประจำปารีสให้เร่งรัฐบาล
ฝรั่งเศสให้ดำเนินการทุกวิถีทางที่จะพึงทำได้ เพื่อป้องกันมิให้เหตุการณ์ทำนองนี้อุบัติ

ชั้นอีก

อย่างไรก็ตามเหตุการณ์ชายแดนระหว่างไทยกับอินโดจีนฝรั่งเศสหาได้สิ้นสุดลงแค่นั้นไม่ เพราะปรากฏว่าต่อมาในวันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๑๙๔๖ (๒๔๘๕) เวลาประมาณ ๖.๐๐ - ๘.๐๐ น. กองกำลังทหารฝรั่งเศสมีกำลังประมาณ ๒ กองร้อยได้ยกข้ามเขตแดนในลำน้ำโขงบุกเข้ามาในอำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคายและได้ใช้กำลังประทุษร้าย ทำให้ราษฎรไทยเสียชีวิตและทรัพย์สินถูกทำลายเสียหาย กระทรวงการต่างประเทศจึงได้แจ้งเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นใหม่นี้ให้อัครราชทูตอังกฤษและอุปทูตอเมริกาทราบด้วยวาจาในวันเดียวกัน และต่อมาในวันที่ ๒๕ พฤษภาคมได้มีหนังสือยืนยันข้อเท็จจริงที่ได้แจ้งด้วยวาจาไปยังสถานทูตอังกฤษและสถานทูตอเมริกาอีกครั้งหนึ่ง ทั้งได้บอกไปด้วยว่า เนื่องจากอินโดจีนฝรั่งเศสได้ละเมิดอธิปไตยของประเทศไทยโดยไม่มีเหตุอันควรช่ากอยู่เช่นนี้ รัฐบาลไทยเห็นสมควรเสนอเรื่องต่อองค์การสหประชาชาติ จึงได้ส่งอุปทูตไทย ณ กรุงวอชิงตันให้เสนอกรณีนี้ รวมทั้งขอเท็จจริงในการระดมยิงจังหวัดนครพนมครั้งก่อนต่อเลขาธิการองค์การสหประชาชาติ^๒

ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๑๙๔๖ (พ.ศ. ๒๔๘๕) เวลาประมาณ ๖.๓๐ น. มีคนประมาณ ๔๐ คน ข้ามแม่น้ำโขงจากเมืองเวียงจันทน์มายังฝั่งไทยและได้ปล้นบ้านราษฎรที่หมู่บ้านบ้านหม้อ ห่างจากหมู่บ้านศรีเชียงใหม่ไปประมาณ ๓ กิโลเมตร ในเขตอำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย และเวลาประมาณ ๘.๓๐ น. ได้มีทหารฝรั่งเศสเพิ่มเติมมาที่บ้านหม้ออีกประมาณ ๖๐๐ คน และได้เคลื่อนที่ไปทางหมู่บ้านศรีเชียงใหม่ คนเหล่านี้ได้ขนข้าวของลงเรือข้ามแม่น้ำกลับไปยังฝั่งอินโดจีนอยู่จนถึงเวลาเที่ยงวัน ราษฎรไทย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

^๑ เรื่องเดียวกัน

^๒

กองบรรณสาร, กต. N.C. 331 (Copy) Tel. no. 3067 - 3070/
2489 From Minister of Foreign Affairs to Siamese Minister &
Siamese Charge d' Affaires, Washington, 24 May 2489 at 23.50

จึงต้องอพยพออกจากหมู่บ้านโดยมิได้ต่อต้าน* ต่อมาเมื่อเวลาประมาณ ๑๒.๐๐ น. กองทหารฝรั่งเศสได้ข้ามฟากแม่น้ำโขงมายังบ้านคอนน้อย ในอาณาเขตไทย แล้วตั้งปืนระคมยิงบ้านเวียงคุกและโพนสา ซึ่งอยู่ห่างจากตัวจังหวัดหนองคายประมาณ ๑๗ กิโลเมตร และตั้งแคตตอนหัวค่ำจนถึงประมาณ ๒๓.๐๐ น. ฝรั่งเศสที่เวียงจันทน์ได้ระคมยิงข้ามมาที่บ้านศรีเชียงใหม่เป็นระยะ ๆ รัฐบาลได้ออกแถลงการณ์แจ้งให้ประชาชนทราบเมื่อวันที่ ๒๖ และ ๒๗ พฤษภาคม^๒

วันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๑๙๔๖ (พ.ศ. ๒๔๘๙) รัฐบาลไทยได้ทำคำวิงวอนต่อประชาชนของประเทศต่าง ๆ ในโลก ในนามของประชาชนที่กำลังอดตาย และนายกรัฐมนตรีได้ส่งสาส์นทางวิทยุไปยังประธานาธิบดีทรูแมน (Clement A. Truman) แห่งสหรัฐอเมริกา นายกรัฐมนตรีแอตลี (Attlee) แห่งสหราชอาณาจักร นายโจเซฟ สตาลิน (Joseph Stalin) ประธานกรรมการโซเวียต (President of the Council of Zoviet) ประธานาธิบดี เจียง ไคเชก (Chiang Kai Shek) แห่งสาธารณรัฐจีน นายเฮอร์เบิร์ต ฮูเวอร์ (Herbert Hoover) แห่งกระทรวงการต่างประเทศสหรัฐอเมริกา ลอร์ด คิลเลอร์น (Lord Killern) กรรมการพิเศษสำหรับกิจการเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Special Commissioner for Southeast Asia) และ นายทริกเว ลี (Trigve Lie) เลขาธิการสหประชาชาติ แจ้งให้ทราบทั่วกันว่า กองทหารฝรั่งเศสได้โจมตีบริเวณชายแดนไทย - จีนโคจัน เมื่อวันที่ ๒๔, ๒๕ และ ๒๖ พฤษภาคม กองทหารฝรั่งเศสที่ยกข้ามแม่น้ำโขง เข้ามายึดดินแดนไทยและยังคงยึดไว้จนกระทั่งเวลาที่มีการส่งสาส์น ซึ่งการกระทำดังกล่าวนอกจากจะเป็นการละเมิดอธิปไตยของประเทศไทยแล้ว ยังกระทบกระเทือนต่อการรักษาไว้ซึ่งสันติภาพ

* กองบรรณสาร, กค. N.C. 3:1 (Copy) Tel. no. 3152 - 3155/2489 From Minister of Foreign Affairs, to Siamese Charge d'Affaires 27 May 2489 of at 23.00

^๒ กองบรรณสาร กค. N.C. 3:11 ¹⁸ บันทึกเหตุการณ์ชายแดนอินโคจัน ฝรั่งเศส พ.ศ. ๒๔๘๙ (อินโคจัน คำเนินการ แพ้ม ๒) หน้า ๘.

รัฐบาลไทยยังอคติใจยี่มั้นนโยบายสันติ แต่การกระทำของฝรั่งเศสเป็นเหตุให้ ประชาชนในบริเวณที่ถูกโจมตี และบริเวณใกล้เคียงต้องละทิ้งถิ่นที่พำนักบ้านช่องไร่นาในขณะที่รัฐบาลกำลังพยายามอย่างเต็มความสามารถที่จะปฏิบัติคามพันธกรณีในอันที่จะผลิตและสงฆ์ข้าวไปยังบริเวณที่ต้องประสบวาทภัย (famine stricken areas) จึงทำให้ความพยายามของประเทศไทย ที่จะช่วยเหลือประชาชนที่อดหยากต้องกระทบกระเทือนอย่างน่าวิตก พร้อมกันนี้ก็ได้ขอความเห็นใจ และความช่วยเหลือร่วมมือจากท่านเหล่านั้น เพื่อกลับสถาปนามูลฐานแห่งสันติภาพให้บรรลุจุดประสงค์แห่งมนุษยธรรม

วันต่อมา คือวันที่ ๒๕ พฤษภาคม สถานอัครราชทูตอเมริกันก็ได้จัดให้พันตรี ทอมสัน (Thompson) ร่วมเดินทางไปกับเจ้าหน้าที่กระทรวงมหาดไทย เพื่อไปสังเกตการณ์ยังจังหวัดหนองคายอีกครั้งหนึ่ง ในวันเดียวกันนี้เองปรากฏข่าว วิฑู โทรเล่ชรอยเคอร์ว่า โฆษกของฝรั่งเศสได้กล่าวเมื่อวันที่ ๒๗ เดือนเดียวกันนี้ว่า การปฏิบัติการของทหารฝรั่งเศส ณ พรมแดนไทย - อินโดจีน เป็นผลสืบเนื่องมาจากฝ่ายไทยได้ "ก่อกวนอย่างสุดขีด" โดยได้ข้ามไปโจมตีอินโดจีนฝรั่งเศส แต่กรมโฆษณาการก็ได้ออกคำแถลงการณ์กล่าวแก้ในวันต่อมา

การเสนอกรณีพิพาทสู่องค์การสหประชาชาติ

แม้ประเทศไทยจะยังไม่ได้เข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติ แต่รัฐบาลก็ได้ตัดสินใจที่จะเสนอกรณีการปะทะกันตามพรมแดนระหว่างไทยกับอินโดจีนฝรั่งเศส

^๑ กองบรรณสาร, กค. N.C. 3:1 Telegram (Copy) no. 3145-
18

3151/2489 from H.E. The Prime Minister, F.O. Bgk. to President of U.S.A. etc. 27 May 2489 at 23.00 o'clock.

^๒ กองบรรณสาร, กค. N.C. 3.11 ²⁸ บันทึกเหตุการณ์ชายแดนอินโดจีน
ฝรั่งเศส พ.ศ. ๒๔๘๘ หน้า ๘ - ๑๐ และ สำเนาเอกสารประกอบหมายเลข ๑๓,
๑๔ และ ๑๕.

ในเดือนพฤษภาคมนี้เข้าสู่องค์การนั้นเพื่อการพิจารณาตัดสิน ซึ่งประเทศไทยมีสิทธิที่จะกระทำได้ ตามมาตรา ๓๕ วรรค ๒ ในกฎบัตรแห่งองค์การ ที่ระบุว่า

"รัฐที่มีได้เป็นสมาชิกแห่งองค์การสหประชาชาติ อาจนำกรณีพิพาทซึ่งรัฐนั้นเป็นภาคี เพื่อเสนอต่อสภาการศึกษาความปลอดภัยหรือสมัชชาได้ ถ้ารัฐนั้นยินดียอมรับรองล่วงหน้า เพื่อวัตถุประสงค์แห่งกรณีพิพาทนั้น ซึ่งพันธกรณีแห่งการระงับกรณีพิพาทโดยสันติวิธี ที่ได้บัญญัติไว้ในธรรมนูญดังกล่าวนี้"

เกี่ยวกับการเสนอกรณีพิพาทเข้าสู่องค์การสหประชาชาตินี้ นาย Charles Yost, อุปทูตสถานอัครราชทูตสหรัฐอเมริกาประจำกรุงเทพฯ ได้แสดงความคิดเห็นว่า กรณีพิพาทนี้ถึงแม้ว่าฝ่ายไทยจะอ้างมาตรา ๓๕ แห่งกฎบัตรสหประชาชาติก็ตาม แต่เห็นจะไม่เป็นผลสำเร็จ เพราะเหตุหลายประการ คือ ฝรั่งเศสยังหาว่าไทยเป็นคู่สงครามอยู่ และไทยยังไม่ได้เข้าเป็นสมาชิกสหประชาชาติ พร้อมทั้งได้แสดงความเห็นส่วนตัวว่า ในการอ้างมาตรา ๓๕ แห่งกฎบัตรนั้น ฝ่ายไทยควรจะแจ้งไปด้วยว่า พร้อมทั้งจะคืนดินแดนแก่ฝรั่งเศส เพื่อที่องค์การสหประชาชาติจะได้เห็นว่าประเทศไทยเป็นประเทศที่รักสันติจริง แต่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศได้ชี้แจงตอบไปว่า รัฐบาลไม่อาจทำเช่นนั้นได้ เพราะเท่ากับว่าอยู่ที่ประเทศไทยก็ละเมิดสิทธิ แต่รัฐบาลไทยพร้อมที่จะให้สหประชาชาติพิจารณาเรื่องดินแดนพร้อมไปกับกรณีพิพาท

ในเวลาเดียวกันนั้น รัฐบาลสหรัฐอเมริกาและอังกฤษได้ส่งโท ลอร์ ผู้ช่วยทูตทหารบกสหรัฐ และ พันตรี วิน นายทหารอังกฤษ ซึ่งขณะนั้นประจำอยู่ที่

^๑ กองบรรณสาร, กต. N.C. 3:11
๒๘๘๘ (อินโดจีน คำเนนการ แพ้ม ๑)

ข่าวกรมโฆษณาการ ๓๐ พฤษภาคม

^๒ กองบรรณสาร, กต. N.C. 3:11
อินโดจีนฝรั่งเศส พ.ศ. ๒๔๘๘ หน้า ๑๓.

บันทึกเรื่องเหตุการณ์ชายแดน

ชายแดนไทย - อินโดจีนแล้ว ให้เป็นผู้สังเกตการณ์เดินทางไปดูกรณีพิพาทพร้อมด้วย
เจ้าหน้าที่ฝ่ายไทย คือ นาวาอากาศเอก สกล รัตนันท์ แห่งกระทรวงกลาโหม^๑

การสมัครเข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติ

ในระหว่างที่รัฐบาลกำลังหาทางเจรจาเรื่องดินแดนกับฝรั่งเศส และเหตุการณ์ชายแดนกลายมาเป็นปัญหาสำคัญต่อสันติภาพระหว่างประเทศทั้งสองอยู่นั้น รัฐบาลสหรัฐอเมริกาได้แนะนำอย่างเป็นทางการ ให้รัฐบาลไทยยื่นใบสมัครเข้าเป็นสมาชิกขององค์การสหประชาชาติ แต่การสมัครเข้าเป็นสมาชิกองค์การโลกนี้อาจมีปัญหาอยู่ ไทยยังไม่อาจตกลงกับฝรั่งเศสในเรื่องดินแดน ความยากลำบากจึงอยู่ที่ว่าฝรั่งเศสอาจใช้สิทธิยับยั้งในคณะมนตรีความมั่นคง^๒ เพราะวิธีการรับสมาชิกตามกฎหมายข้อ ๔ บรรค ๒ กำหนดให้สมาชิกเป็นผู้รับสมาชิกโดยคำแนะนำของคณะมนตรีความมั่นคง ดังนั้น ความสำคัญในเรื่องนี้จึงหนักไปในทางที่ว่า ประเทศที่สมัครเข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติจะต้องเป็นที่พึงพอใจของสมาชิกคณะมนตรีความมั่นคงเสียก่อน กล่าวคือจะต้องได้เสียงสนับสนุนอย่างน้อยจาก ๗ ประเทศในบรรดาสมาชิกคณะมนตรีความมั่นคง ๑๑ ประเทศ^๓ และทั้งนี้ต้องรวมเสียงสนับสนุน ซึ่งจะขาดเสียมิได้ของมหาอำนาจทั้ง ๕ ประเทศอันได้แก่ สหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร สหภาพโซเวียต รัสเซีย จีน

เรื่องเดียวกัน

^๑ กองบรรณสาร, กค. N.C. 3:11 รายงานการประชุมของคณะผู้แทนฝ่ายไทย เรื่องระงับกรณีไทย - ฝรั่งเศส บันทึกรายงานการประชุมครั้งที่ ๓ ๒๗ สิงหาคม ๒๔๘๕ เวลา ๑๐.๐๐ น. หน้า ๓.

^๒ ปัจจุบันนี้สมาชิกสภาความมั่นคงมี ๑๕ ประเทศ มหาอำนาจทั้ง ๕ ประเทศ และสมาชิกเลือกตั้งอีก ๑๐ ประเทศ

และฝรั่งเศส ซึ่งถ้าชาติใดชาติหนึ่งออกเสียงไม่เห็นชอบด้วยก็ไม่สามารถเป็นมติแนะนำต่อสมัชชาได้^๑ เมื่อฝรั่งเศสเป็นประเทศมหาอำนาจที่มีเสียงสำคัญในสภาความมั่นคงเช่นนี้ ประเทศนั้นอาจใช้สิทธิขัดขวางการสมัครของประเทศไทยได้ แม้เรื่อง การเข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติและเรื่องกรณีพิพาทอินโดจีนจะเป็นเรื่องที่ไม่ เกี่ยวข้องกัน แต่ฝ่ายฝรั่งเศสก็อาจจะถือว่า การที่ประเทศไทยได้เอาดินแดนที่ไม่ควร ได้มานั้น เป็นการแสดงว่าประเทศไทยมิใช่ เป็นประเทศรักสันติตามที่ระบุไว้ตามมาตรา ๓๕ วรรค ๒

เมื่อรัฐบาลสหรัฐอเมริกา สนอแนะนำ เรื่องการสมัครเข้าเป็นสมาชิก องค์การสหประชาชาติมาเช่นนี้ รัฐบาลก็เห็นดีด้วย แต่ฝ่ายค้านในรัฐสภาเห็นว่ายังไม่ควรคืนรนเป็นสมาชิก เพราะเกรงว่าฝรั่งเศสอาจถือโอกาสเก็งงอน^๒ อย่างไรก็ตามรัฐบาลก็ได้ตกลงใจและมีนโยบายที่จะสมัครเข้าเป็นสมาชิกองค์การนั้น เพราะเห็นว่า การได้เข้าเป็นสมาชิกองค์การโลกดังกล่าว อาจเป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติหลาย ทาง ทั้งนี้เพราะเมื่อสงครามโลกยุติลงใหม่ ๆ ไทยอยู่ในฐานะลำบาก เนื่องจากการ ประกาศสงครามกับอังกฤษและสหรัฐอเมริกา แม้สหรัฐอเมริกาจะไม่รับการประกาศ สงครามของไทย แต่อังกฤษรับ และนโยบายของไทยในขณะนั้นเห็นว่า การที่จะให้ ประเทศในโลกรับรองฐานะประเทศไทย ในฐานะที่เป็นประเทศเอกราช และจะให้ได้ ประโยชน์จากการเป็นสมาชิกของครอบครัวนานาชาติ ก็ด้วยการสมัครเข้าเป็นสมาชิก องค์การสหประชาชาติ^๓

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

^๑ กนต์ธีร์ ศุภมงคล "เรื่องประเทศไทยเข้าเป็นสมาชิกสหประชาชาติ" สราภรณ์มัย (๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๔๘๕), หน้า ๔.

^๒ กองบรรณสาร, กต. N.C. 3:11 บันทึกรายงานการประชุมของ คณะผู้แทนฝ่ายไทย เรื่องเดิม, หน้า ๖.

^๓ กีเรก ชัยนาม, ไทยกับสงครามโลก..., เล่มเดิม, หน้า ๖๖๗.

ด้วยเหตุผลดังกล่าวแล้ว ดังนั้นในโอกาสที่ประเทศไทยได้รับเชิญครั้งแรก ให้ไปร่วมประชุมองค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ ณ กรุงวอชิงตัน เมื่อเดือนพฤษภาคม ๑๙๕๖ (พ.ศ. ๒๔๘๙) รัฐบาลจึงได้มอบให้ นายกนต์ธีร์ ศุภมงคล เป็นหัวหน้าคณะผู้แทนไทยไปร่วมประชุมองค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ และให้ไปสอบดูช่องทาง ที่ประเทศไทยจะสมัครเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติ เพื่อ รัฐบาลจะได้วินิจฉัยดำเนินการต่อไป

หลังจากได้เข้าร่วมประชุมองค์การอาหารและเกษตรที่กรุงวอชิงตัน ที.ซี. แล้ว ผู้แทนไทยที่ได้รับมอบหมายจึงได้เดินทางต่อไปนครนิวยอร์ก และได้ติดต่อกับเจ้าหน้าที่องค์การสหประชาชาติ เริ่มแต่การติดต่อกับ นายทริกเว ลี เลขาธิการองค์การ ตลอดจนบรรดาผู้แทนประเทศที่เป็นสมาชิกในคณะมนตรีความมั่นคง เช่น ผู้แทนประเทศจีน สหราชอาณาจักร สหรัฐอเมริกา และสหภาพโซเวียต ซึ่งเจ้าหน้าที่และผู้แทนส่วนมากก็สนับสนุน แต่มีบางท่านที่เกรงว่าฝรั่งเศสอาจขัดข้องและใช้สิทธิยับยั้งในเมื่อเรื่องเข้าสู่คณะมนตรีความมั่นคงประกอบด้วยเวลานั้นมีเหตุการณ์ทางชายแดนกับอินโดจีน ฝรั่งเศสอยู่ด้วย ไทยจึงไม่อาจมั่นใจได้มากนัก^๒

อย่างไรก็ดี ในวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๑๙๕๖ (พ.ศ. ๒๔๘๙) รัฐบาลไทยได้ยื่นหนังสือทาบถามไปถึงเลขาธิการองค์การสหประชาชาติ เพื่อสำรวจดูทาง และ นายโซโลเบฟ ผู้ช่วยเลขาธิการสหประชาชาติ ยอมรับว่าหนังสือฉบับนี้เพียงพอแล้วที่จะถือเป็นคำขอเข้าเป็นสมาชิกได้อย่างเป็นทางการ และสำนักงานเลขาธิการสห-

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กนต์ธีร์ ศุภมงคล "เรื่องประเทศไทยเข้าเป็นสมาชิกสหประชาชาติ"

หน้า ๕.

กนต์ธีร์ ศุภมงคล "เรื่องประเทศไทยเข้าเป็นสมาชิกสหประชาชาติ"

หน้าเดียวกัน

ประชาชาติได้จัดพิมพ์สำเนาขึ้นแจกจ่ายให้แก่สมาชิกในคณะมนตรีความมั่นคงด้วย^๑

แม้สหรัฐอเมริกาจะไต่สนับสนุนอย่างแข็งแรงให้ไทยไต่สมัครเข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติ แต่ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกรณีพิพาทระหว่างไทยกับฝรั่งเศสนั้น กระทรวงการต่างประเทศสหรัฐได้แจ้งแก่หลวงศิษฏการภักดี อุปทูตไทยที่วอชิงตันว่ารัฐบาลสหรัฐไม่รับรองดินแดนที่ไทยมาในปี ๑๙๔๑ (พ.ศ. ๒๔๘๔) แต่จะสนับสนุนให้คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาตินำเรื่องเข้าสู่การพิจารณา ทั้งยังได้แสดงความเห็นว่า กรณีของไทยจะหนักแน่นกว่า หากรัฐบาลไทยจะคืนดินแดนที่ได้มาจากฝรั่งเศสไปเสียก่อน ก่อนที่จะนำเรื่องเข้าสู่คณะมนตรีความมั่นคง มิฉะนั้นแล้วฝรั่งเศสอาจชักชวนกรณีนี้ โดยกล่าวหาว่าไทยได้คืนแดนมาโดยใช้กำลังบังคับด้วยความช่วยเหลือจากญี่ปุ่น และรัฐบาลสหรัฐจะสนับสนุนให้ประเทศไทยได้เข้าเป็นสมาชิก หากไทยทำตัวให้อยู่ในฐานะปราศจากมลทิน และไม่เป็นที่น่าสงสัย (clear and unequivocal)^๒ นอกจากนั้นกระทรวงการต่างประเทศสหรัฐอเมริกา ยังได้แนะนำวิธีดำเนินการสมัครเข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติของไทยว่า ควรจะดำเนินการเป็นลำดับดังนี้

๑. ใ้ยื่นใบสมัครต่อคณะมนตรีความมั่นคงสหประชาชาติ ขอให้คณะมนตรีความมั่นคงนำกรณีพิพาทชายแดนเข้าสู่ในวาระการประชุม และขอให้รัฐบาลไทยยอมรับล่วงหน้าถึงการตกลงโดยสันติวิธีตามที่บัญญัติไว้ในธรรมนูญสหประชาชาติ ในขณะที่เดียวกันก็ได้แนะนำว่าคณะผู้แทนจากไทยควรจะไปถึงสหรัฐโดยเร็วที่สุด

^๑ กองบรรณสาร, กต. N.C. 3:11 หนังสือนัดลับ จาก นายกนต์ธีร์ ศุภมงคล ถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ๑๒ มิถุนายน ๒๔๘๔ เรื่อง การเข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติ และปัญหาข้อพิพาทกับฝรั่งเศส

^๒ กองบรรณสาร, กต. N.C. 3:1 Telegram 114/2489 from Siamese Charge d' Affaires Washington D.C. to Minister of Foreign Affairs F. O. Bgk. dispatched 3 July at 20.03, received 6 July 23.00

๒. การสมัครเป็นสมาชิกอย่างเป็นทางการจะกระทำในเวลาต่อไป ใน
 ครั้งแรกการประชุมสมัชชาองค์การสหประชาชาติ กำหนดว่าจะประชุมกันในสัปดาห์
 แรกของเดือนกันยายน และตามกฎหมายการสมัครเป็นสมาชิกจะต้องแจ้งความจำนงใน
 เวลา ๓๕ วัน ก่อนวันประชุมสมัชชา และเนื่องจากการประชุมสมัชชาในปีนั้นจำเป็น
 จะต้องเลื่อนออกไปถึงปลายเดือนกันยายน รัฐบาลสหรัฐจึงเสนอให้รับสมัครเสียใน
 ต้นเดือนสิงหาคม

ด้วยเหตุนี้ ในปลายเดือนกรกฎาคม รัฐบาลจึงได้ส่งอุทิศและผู้แทนไทยใน
 การสมัครเข้าเป็นสมาชิกสหประชาชาติยื่นหนังสือสมัครของประเทศไทยเป็นทางการต่อ
 สำนักงานเลขาธิการสหประชาชาติ หนังสือสมัครของรัฐบาลไทยมีสาระดังนี้

กระทรวงการต่างประเทศ

กรุงเทพฯ

๒๑ กรกฎาคม ค.ศ. ๑๙๔๖

"าพณา ทริก เวลี

เลขาธิการแห่งองค์การสหประชาชาติ

สหรัฐอเมริกา

าพณา

ในสาส์นฉบับก่อนของข้าพเจ้า ลงวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ค.ศ. ๑๙๔๖
 ข้าพเจ้าได้ให้ความมั่นต่อ อาพณา ในนามของประชาชาติและรัฐบาลไทย ถึงความเลื่อม
 ใสอย่างแน่นอของเรา ในองค์การระหว่างประเทศ ในฐานะที่เป็นทางประกัน
 สันติภาพและความมั่นคงของโลก กับทั้งความพร้อมเพรียงของประเทศข้าพเจ้าในอัน

* แฟ้มเดียวกัน Telegram 203/2489 from Minister of Foreign
 Affairs, F.O. Bgk. to Siamese Charge d' Affaires Washington D.C.
 Dispatched 12 July 2489 at 21.15

จะสนองรับนิโคชอบและพันธกรณีต่าง ๆ ที่ได้บัญญัติไว้ในกฎบัตรสหประชาชาติอย่างเต็มที่ ในเวลาเดียวกัน ข้าพเจ้าได้สอบถามถึงการที่อาจจะให้ประเทศไทย เข้าร่วมอยู่ในหมู่สมาชิกแห่งองค์การสหประชาชาตินี้ด้วย

บัดนี้ โดยที่รัฐบาลและประเทศไทย ปฏิบัติการทุกทางแล้วเท่าที่สามารถจะทำได้ เพื่อพิสูจน์ให้เห็นความศักดิ์สิทธิ์ในหลักการอันสูงส่ง ซึ่งเป็นมูลฐานที่องค์การระหว่างประเทศได้ก่อตั้งขึ้น และไม่ว่าในพฤติการณ์ใด ๆ จะไม่ละเลยที่จะแสดงให้เห็นถึงความเต็มใจที่จะร่วมมือกับประชาชาติประชาธิปไตยทั้งหลาย ในอันจะสร้างไว้ซึ่งสันติภาพ และส่งเสริมสวัสดิภาพของประชากรทั่วโลก ข้าพเจ้าจึงเห็นว่าเป็นโอกาสอันดีงามแล้วที่จะแถลงถึงความปรารถนาอย่างจริงใจของประเทศไทยที่จะเข้าร่วมกันรักษาคูมคตอันสูงส่งที่ได้จรรโลงใจผู้ก่อตั้งองค์การระหว่างประเทศขึ้นนั้นต่อไป

ในการที่เสนอคำร้องขอมาเป็นทางการ เพื่อประเทศไทยได้เข้าองค์การสหประชาชาติครั้งนี้ ข้าพเจ้าถือเป็นเกียรติอันสูงส่งที่จะปฏิบัติว่า รัฐบาลของข้าพเจ้าและประชาชนร่วมชาติของข้าพเจ้าพร้อมใจและตั้งปณิธานแน่วแน่ ที่จะยึดถือและปฏิบัติตามพันธกรณีซึ่งมีอยู่ในกฎบัตรสหประชาชาติ โดยครบถ้วนทุกประการ ข้าพเจ้าขอแสดงความหวังด้วยความบริสุทธิ์ใจในคำมั่นสัญญาและเจตนาอันมั่นคงหนักแน่นของเรา ที่จะมีส่วนร่วมในอุดมการณ์อันร่วมกัน ซึ่งองค์การสหประชาชาติกำลังอุทิศความพยายามทั้งมวลอยู่ว่าจะได้รับการพิจารณาด้วยความเห็นอกเห็นใจ

เป็นที่หวังว่า ความช่วยเหลือจาก ทัพบก และความช่วยเหลือเห็นอกเห็นใจของบรรดาสมาชิกสหประชาชาติ คำขอสมัครเข้าเป็นสมาชิกจะได้รับการปฏิบัติด้วยดี เพื่อสัมฤทธิ์ผลตามความปรารถนาอันแรงกล้าของรัฐบาลและประชาชนชาวไทยโดยทั่วกัน

ข้าพเจ้าขอแสดงความนับถืออย่างยิ่งมายัง อาณา

ภิเรก ชัยนาม

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
แห่งประเทศไทย

ผู้แทนไทยได้ดำเนินการยื่นหนังสือตั้งกล่าวเมื่อวันที่ ๓ สิงหาคม ๑๙๔๖
(พ.ศ. ๒๔๘๙) คณะมนตรีความมั่นคงได้ส่งคำขอสมัครเหล่านี้ไปให้คณะกรรมการ
รับสมาชิกใหม่พิจารณาในขั้นแรกก่อน แต่ปรากฏว่าผู้แทนของประเทศฝรั่งเศส ได้
แถลงในการประชุมของคณะกรรมการเมื่อวันที่ ๑๓ เดือนเดียวกันว่า

"ประเทศฝรั่งเศสยังถือว่าอยู่ในสถานะสงครามกับประเทศไทย
จนกว่าประเทศไทยจะคืนดินแดนที่ได้รับตามอนุสัญญาสันติภาพกรุง
โตเกียวให้แก่จีน ประเทศฝรั่งเศสไม่สามารถจะสนับสนุน
การเข้าเป็นสมาชิกของประเทศไทยได้" ๒

ส่วนผู้แทนสหภาพสาธารณรัฐโซเวียตโซเชียนลิสต์ก็กล่าวว่า ไม่สามารถ
จะสนับสนุนประเทศไทยได้เช่นกัน เนื่องจากประเทศไทยยังมีได้มีความสัมพันธ์ทาง
การทูตกับตน จะเห็นว่าทั้งฝรั่งเศสและสหภาพโซเวียตต่างพยายามที่จะใช้อำนาจ
ทางการเมืองของตน บีบบังคับไทยให้ปฏิบัติตามความประสงค์ของตน โดยเฉพาะ
ข้ออ้างของสหภาพโซเวียตที่ได้ยกเอาเหตุการณ์ไม่มีสัมพันธ์ทางการทูตมาอ้างในการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๒ ภิเรก ชัยนาม, ไทยกับสงครามโลก..., เล่ม ๒, หน้า ๒๗๑ -

๒๗๓

๒ กนักริ์ ศุภมงคล, "เรื่องประเทศไทยเข้าเป็นสมาชิก..." หน้า ๙-

ที่จะไม่สนับสนุนไทยทั้ง ๆ ที่คุณสมบัติดังกล่าวมิได้มีบัญญัติอยู่ในกฎบัตรแห่งสหประชาชาติ^๑
 อย่างไรก็ตามในส่วนที่เกี่ยวกับโซเวียตรัสเซียนั้น ผู้แทนไทยได้อธิบาย
 ข้อเท็จจริงว่าความจริงได้มีการแลกเปลี่ยนหนังสือเพื่อสถาปนาความสัมพันธ์ทางการ
 ทูตต่อกันเป็นเวลานานมาแล้ว หากการส่งทูตไปประจำต้องระงับไป เนื่องจากเหตุ
 สงครามในยุโรป แต่ฝ่ายสหภาพโซเวียตก็ยังคงคิดใจ ที่จะให้รัฐบาลในขณะนั้นดำเนิน
 นโยบายของรัฐบาลก่อน ๆ ที่เป็นปฏิปักษ์ต่อประเทศนั้นเนื่องจากว่าที่ประเทศนั้นมีการ
 ปกครองในระบบคอมมิวนิสต์^๒

สำหรับข้อกล่าวหาของฝรั่งเศส ผู้แทนไทยได้ปฏิเสธเด็ดขาดว่า
 ประเทศไทยไม่มีสถานะสงครามกับฝรั่งเศส เพราะนอกจากจะยังไม่เคยประกาศ
 สงครามต่อกันแล้วตลอดเวลาสงครามโลกและภายหลัง ประเทศไทยได้ช่วยเหลือ
 ฝรั่งเศสตลอดมา สำหรับปัญหาเรื่องดินแดนกับอินโดจีน ก็ได้มีการพยายามระงับโดย
 สันติวิธี โดยรัฐบาลไทยได้ตกลงส่งคณะผู้แทนพิเศษคณะหนึ่ง มีพระเจ้าวรวงศ์เธอ
 พระองค์เจ้าวรรณไวทยากรเป็นหัวหน้า ไปดำเนินการเจรจากับฝรั่งเศสที่กรุงวอชิงตัน
 แต่เมื่อฝรั่งเศสเสนอให้ส่งเรื่องไปให้ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศพิจารณา รัฐบาลไทย
 ก็ตกลงรับทันที^๓ ดังจะกล่าวถึงปัญหาเรื่องนี้ในหัวข้อต่อไป

การเจรจาระงับกรณีไทย - ฝรั่งเศส

เมื่อรัฐบาลไทยได้เสนอกรณีพิพาทชายแดนไทย - ฝรั่งเศสให้สหประชาชาติ
 พิจารณานั้น รัฐบาลก็ได้ลงมติเห็นชอบด้วยกับข้อเสนอดังกล่าวเมื่อวันที่ ๑๗ มิถุนายน

กองบรรณสาร, กต. N.C. 3.11 บันทึกรายงานการประชุมของ
 คณะผู้แทนฝ่ายไทย ครั้งที่ ๓ ๒๗ สิงหาคม ๒๔๘๘ เวลา ๑๐.๐๐ น. หน้า ๓.

^๒ กนศักร์ ศุภมงคล, "เรื่องประเทศไทยเข้าเป็นสมาชิก..."

หน้า ๑๐ - ๑๑.

^๓ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๑..

๑๘๔๖ (พ.ศ. ๒๔๘๙) และได้มอบอำนาจให้รัฐบาลทำการรับรองต่อองค์การนั้นว่า จะปฏิบัติตามพันธกรณีแห่งการระงับกรณีพิพาทโดยสันติวิธีตามที่ได้บัญญัติไว้ในกฎบัตร สหประชาชาติได้ดำเนินการแต่งตั้งคณะผู้แทนไทยเพื่อนำกรณีพิพาทชายแดนไปเสนอ ต่อสหประชาชาติ ซึ่งในการนี้ได้ส่งคณะผู้แทนมีพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้า วรรมไวทยากรเป็นหัวหน้าคณะ และ นายควง อภัยวงศ์ หัวหน้าพรรคฝ่ายค้านในรัฐสภาเป็นรองหัวหน้า พร้อมด้วยคณะเตรียมออกเดินทางไปยังวอชิงตัน เพื่อที่จะทำ

ตามกฎบัตรของสหประชาชาติว่า ประเทศที่ไม่ได้เป็นสมาชิก จะต้อง ให้คำรับรองล่วงหน้าว่า เมื่อสหประชาชาติได้วินิจฉัยในกรณีที่เสนอเข้ามาแล้วไป ประการใดเป็นผลให้ผูกมัดในการที่จะต้องปฏิบัติตามนั้น การให้คำรับรองล่วงหน้า เช่นนี้ จำเป็นที่จะต้องให้ก่อน ที่จะให้สหประชาชาติดำเนินการต่อไป รัฐบาล จึงได้เสนอไปยังสภาผู้แทนราษฎรเพื่อขอความเห็นชอบตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๗๖ ก่อนที่รัฐบาลจะให้คำรับรองไป มาตรา ๗๖ แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๔๘๙ ระบุไว้ดังนี้ "มาตรา ๗๖ พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจ ในการทำหนังสือสัญญาสันติภาพสงบศึก และทำหนังสือสัญญาอื่นกับนานาประเทศ...

หนังสือสัญญาใดมีบทเปลี่ยนแปลงอาณาเขตไทย หรือจะต้องออก พระราชบัญญัติเพื่อให้การเป็นไปตามสัญญา ต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา"

ในการประชุมรัฐสภาเมื่อวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๑๙๔๖ (พ.ศ. ๒๔๘๙) ที่ประชุมได้อภิปรายกันถึงเรื่องนี้ และได้ลงมติเมื่อวันที่ ๑๗ มิถุนายน มอบอำนาจ ให้รัฐบาลทำการรับรองต่อองค์การสหประชาชาติว่าจะปฏิบัติตามพันธกรณีแห่งการระงับ กรณีพิพาทโดยสันติวิธี ตามที่ได้บัญญัติไว้ในธรรมนูญแห่งองค์การนั้น

สิริ เปรมจิตต์ ประวัติรัฐธรรมนูญไทย ฉบับแรก พ.ศ. ๒๔๗๕ ถึง ฉบับปัจจุบัน (ประจักษ์วิทยา, ๒๕๑๕), หน้า ๑๕๖.

การเจรจากับผู้แทนสหประชาชาติ และทำการลงนามความตกลงเนื่องในการนี้^๕

แต่ยังไม่ทันที่คณะผู้แทนจะเดินทางออกจากประเทศไทย รัฐบาลไทยกลับได้รับข้อเสนอของรัฐบาลฝรั่งเศส ซึ่งอัครราชทูตอเมริกันประจำกรุงเทพฯ ได้นำมายื่นต่อนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๓ สิงหาคม ๑๙๔๖ (พ.ศ. ๒๔๘๙) ข้อเสนอของฝรั่งเศส ที่ส่งผ่านมาทางกระทรวงการต่างประเทศสหรัฐอเมริกา^๖ มีสาระสำคัญคือ

"ให้ประเทศคู่กรณีทั้งสองเสนอปัญหาต่อศาลโลก ว่าอนุสัญญากรุงโตเกียว ลงวันที่ ๕ พฤษภาคม ค.ศ. ๑๙๔๑ และการที่ไทยได้คืนแคว้นบางส่วนของอินโดจีนฝรั่งเศสตามอนุสัญญานั้น เป็นการสมบูรณทางนิตินัยหรือไม่ และขอให้ไทยถอนขอเสนอกรณีพิพาทจากองค์การสหประชาชาติเสีย"^๖

ในการนี้กระทรวงการต่างประเทศสหรัฐอเมริกา ก็ได้สนับสนุนให้ไทยยอมปฏิบัติตามข้อเสนอของฝรั่งเศส เพราะเห็นว่าหากไทยไม่ยินยอม ฝรั่งเศสอาจใช้กำลังทางการทหารกับไทยได้^๗ ทั้งยังได้ชี้แจงต่อไปด้วยว่า การนำกรณีพิพาทเข้าสู่ศาลโลกก็อยู่ในวงกรอบของสหประชาชาติ เพราะศาลโลกนั้นเป็นหน่วยงานหนึ่งของสหประชาชาติ รัฐบาลไทยเองก็เห็นสมควรที่จะรับหลักการตามข้อเสนอของฝรั่งเศสได้ เพราะเป็นสิ่งที่อยู่ในขอบอำนาจที่รัฐสภาได้ให้ไว้ในอันที่จะติดต่อกับสหประชาชาติได้ตามผลการประชุม เมื่อวันที่ ๑๔ มิถุนายน ที่กล่าวมาแล้ว ด้วยเหตุนี้ รัฐบาลจึงได้มอบอำนาจเต็มแก่คณะผู้แทนไทยให้ดำเนินการตามนั้นต่อไป แต่ในส่วน

^๕ รายงานการประชุมรัฐสภา ครั้งที่ ๔ วันจันทร์ที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๔๘๙ หน้า ๘๑ - ๑๐๘.

^๖ รายงานการประชุมรัฐสภาครั้งที่ ๖ จันทร์ที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๔๘๙ หน้า ๑๘๗.

^๗ กองบรรณสาร, กต. N.C. 3:11 บันทึกรายงานการประชุมของคณะผู้แทนไทย เรื่องระงับกรณีไทย - ฝรั่งเศส ครั้งที่ ๔, ๒๗ สิงหาคม ๒๔๘๙ เวลา ๑๔.๔๕ น. หน้า ๕.

ข้อเสนอของฝรั่งเศสทำให้ไทยถอนคำร้องทุกข์ที่ไถ่ถอนไว้ต่อสหประชาชาตินั้น รัฐบาลยังคงปล่อยให้คงค้างไว้กับสหประชาชาติก่อน จึงได้สั่งให้คณะผู้แทนไทยสงวนข้อนี้ไว้กล่าวกันในภายหลัง

การที่รัฐบาลไทยปรารถนาอย่างยิ่ง ที่จะให้สหประชาชาติเป็นผู้วินิจฉัยกรณีพิพาทครั้งนี้ อาจเป็นเพราะ ได้พิจารณาเห็นแล้วว่าหากไทยจำต้องคืนดินแดนให้แก่ฝรั่งเศส เพื่อแสดงว่าไทยเป็นประเทศรักสันติแล้ว ควรจะคืนดินแดนตามคำวินิจฉัยขององค์การสหประชาชาติมากกว่า และอาจทำให้ประชาชนยอมรับคำตัดสินให้คืนดินแดนได้ง่ายเข้า เพราะตลอดเวลาที่นำเรื่องกรณีพิพาทเข้าสู่ประชุมรัฐสภา สมาชิกผู้แทนราษฎรส่วนใหญ่ต่างยืนยันที่จะให้รักษาดินแดนนั้นเอาไว้

คณะผู้แทนไทยได้เดินทางไปถึงกรุงวอชิงตันเมื่อวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๑๙๔๖ (พ.ศ. ๒๔๘๙) เมื่อไปถึงได้เริ่มทำการติดต่อกับกระทรวงการต่างประเทศสหรัฐอเมริกาทันที เพื่อดำเนินการเจรจาไปตามทำนองที่ฝรั่งเศสเสนอมา แต่ยังมีทัศนคติแน่นอนประการใด ก็ได้เกิดเหตุการณ์ปฏิวัติขึ้นในดินแดนอินโดจีนของฝรั่งเศสอันเลื่องลือ^๒ ทั้งนี้เนื่องจากชาวอินโดจีนกำลังทำการเคลื่อนไหวเพื่อปลดปล่อยประเทศจากการต้องตกเป็นอาณานิคมของฝรั่งเศส^๓ ฝรั่งเศสกล่าวหาว่าไทยมีส่วนร่วมในการโจมตีจังหวัดเลียมราฐและอ้างว่าฝรั่งเศสมีหลักฐานแสดงว่าชาวไทยได้ข้ามชายแดนเข้าไปร่วมมือ และว่ารัฐบาลไทยได้ส่งทหารที่ฝึกซ้อมแล้วเข้าไปช่วยเหลือ เมื่อเกิดเหตุการณ์เช่นนั้น^๔ ฝรั่งเศสจึงได้ชี้แจงต่อกระทรวงการต่างประเทศสหรัฐอเมริกา

รายงานการประชุมรัฐสภา ครั้งที่ ๖ วันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๔๘๘

เรื่องเดิม, หน้า ๑๘๘.

^๒ เรื่องเดียวกัน

^๓ กองบรรณสาร, กต. N.C, 3:11 บันทึกรายงานการประชุมคณะผู้แทนไทย เรื่องการระงับกรณีไทย - ฝรั่งเศส ⁵ ครั้งที่ ๔, ๕ ๒๗ สิงหาคม ๒๔๘๘ เวลา ๑๔.๔๕ น. หน้า ๖.

ซึ่งเป็นตัวกลางในการเจรจาว่า ฝรั่งเศสจะถอนข้อเสนอที่จะนำกรณีพิพาทไปสู่ศาลโลก^๑ และยังแจ้งให้ทราบว่าถ้าไทยไม่ตกลงในเรื่องดินแดนก่อนแล้ว ฝรั่งเศสจะคัดค้านการเข้าเป็นสมาชิกขององค์การสหประชาชาติของไทย

การที่ฝรั่งเศสถอนข้อเสนอที่จะนำกรณีพิพาทไปสู่ศาลโลก โดยเอาเหตุความวุ่นวายในเขตเสียมราฐของฝรั่งเศสมาเป็นข้ออ้าง อาจเป็นเพราะฝรั่งเศสต้องการใช้กำลังกับไทย^๒ หรือมีฉะนั้นฝรั่งเศสอาจพิจารณาแล้วเห็นว่า ถ้าไปศาลโลกคงสู้ไทยไม่ได้ เพราะศาลโลกไม่มีหน้าที่พิจารณาตามข้อการเมือง หากแต่มีหน้าที่พิจารณาตามข้อกฎหมาย ว่าสนธิสัญญาสันติภาพกรุงโตเกียวเวลานั้นถูกต้องหรือไม่เท่านั้น^๓

เมื่อฝรั่งเศสได้แจ้งแก่กระทรวงการต่างประเทศสหรัฐอเมริกาทราบ เรื่องที่จะใช้สิทธิยับยั้งในคณะมนตรีความมั่นคง เรื่องการสมัครเข้าเป็นสมาชิกสหประชาชาติของประเทศไทยนั้น สหรัฐอเมริกาไม่เห็นด้วย จึงได้หารือไปทางกรุงปารีส คำวิจะขอให้สหประชาชาติเลื่อนการพิจารณาเรื่องการสมัครเข้าเป็นสมาชิกสหประชาชาติของไทย จนกว่าไทยและฝรั่งเศสจะตกลงกันได้ ขณะเดียวกันรัฐบาลสหรัฐอเมริกาก็คิดขอให้ฝ่ายฝรั่งเศสส่งผู้แทนมาเจรจากับฝ่ายไทย^๔

^๑ เพิ่มเติม เกี่ยวกัน บันทึกรายงานการประชุม ครั้งที่ ๓, ๒๗ สิงหาคม ๒๔๘๕ เวลา ๑๐.๐๐ น. และ รายงานการประชุมรัฐสภา ครั้งที่ ๖, ๑๔ ตุลาคม ๒๔๘๕ หน้า ๑๘๘.

^๒ เพิ่มเติม เกี่ยวกัน บันทึกรายงานการประชุมระงับกรณี ครั้งที่ ๔, ๒๗ สิงหาคม ๒๔๘๕ เวลา ๑๔.๔๕ น. หน้า ๕.

^๓ รายงานการประชุมรัฐสภา ครั้งที่ ๖ ๑๔ ตุลาคม ๒๔๘๕ หน้า ๒๑๔.

^๔ กองบรรณสาร, กต. N.C. 3:11 บันทึกรายงานการประชุมระงับกรณี ครั้งที่ ๓ หน้า 5.

ในระหว่างนั้นคณะผู้แทนฝ่ายไทยที่ได้รับมอบหมายให้ไปเจรจาปัญหาข้อพิพาทกับฝรั่งเศส ได้ประชุมกันเต็มคณะเมื่อวันที่ ๒๗ สิงหาคม ในกรณี นายกนต์ธีร์ ศุภมงคล ผู้แทนไปเจรจาเรื่องการสมัครเข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติ ได้เข้าร่วมประชุมด้วย หลังจากได้อภิปรายกันอย่างละเอียดถี่ถ้วนแล้ว ที่ประชุมมีความเห็นเป็นเอกฉันท์ว่า

"ไม่ควรที่จะให้ฝ่ายฝรั่งเศส ถู้อเอาเรื่องการสมัครเข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติ เข้าพัวพันกับปัญหาเรื่องดินแดนทางอินโดจีน"^๒

เมื่อผลการประชุมเป็นเช่นนี้ ที่ประชุมจึงตกลงเช่นเดียวกับความเห็นของรัฐบาลสหรัฐอเมริกาว่า เห็นสมควรที่จะขอให้คณะมนตรีความมั่นคงเลื่อนการพิจารณาคำสมัครของประเทศไทยไปพลางก่อน ซึ่งก็คาดว่าจะเสี่ยงเกี่ยวกับการใช้สิทธิยับยั้งของฝรั่งเศสในฐานะมหาอำนาจ เมื่อความเห็นในที่ประชุมตกลงร่วมกันดังนี้ ผู้แทนไทยในการสมัครเข้าเป็นสมาชิกสหประชาชาติ จึงได้ออกเดินทางจากกรุงวอชิงตันไปยังนิวยอร์กในคืนวันที่ ๒๗ สิงหาคม นั้นเอง และได้เข้าพบกับเลขาธิการสหประชาชาติ ในวันต่อมา อย่างไรก็ตามในขณะนั้นเลขาธิการสหประชาชาติก็ยังไม่ทราบท่าทีอันแน่นอนของรัฐบาลฝรั่งเศสว่าจะใช้สิทธิยับยั้งในการพิจารณาคำสมัครเข้าเป็นสมาชิกของไทย ที่กำหนดจะมีขึ้นในวันที่ ๒๘ สิงหาคม หรือไม่ แต่ผู้แทนไทยก็ได้แจ้งต่อ

เมื่อ นายกนต์ธีร์ ศุภมงคล ได้รับมอบอำนาจให้ไปเจรจา ซึ่งแจ้งเรื่องการที่ประเทศไทยจะสมัครเข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาตินั้น ได้รับคำสั่งจากคณะรัฐมนตรีว่า หากมีปัญหาอะไรให้ นายกนต์ธีร์ ศุภมงคล ปรีกษาหารือ ขอความเห็นชอบโดยใกล้ชิดกับคณะผู้แทนที่ไปเจรจาเรื่องดินแดน (ดิเรก ชัยนาม ไทยกับสงครามโลก..., เล่ม ๒, หน้า ๒๗๑)

^๒ กนต์ธีร์ ศุภมงคล "เรื่องประเทศไทยเข้าเป็นสมาชิก..." หน้า ๑๑ และ กองบรรณสาร, กต. N.C. 3:11 บันทึกรายงานการประชุมระงับกรณีครั้งที่ ๓ หน้า ๑ - ๗.

เลขาธิการสหประชาชาติว่าขอให้คณะกรรมการความมั่นคงเลื่อนการพิจารณาคำสมัครของ
ไทยต่อไปอีก

ด้วยเหตุนี้ในการพิจารณารับสมัครใหม่ของสหประชาชาติในวันที่ ๒๔ สิงหาคม
๑๙๔๖ (พ.ศ. ๒๔๘๙) จึงไม่มีการพิจารณาคำสมัครของประเทศไทย มีแต่คำสมัครของ
ประเทศอื่น ๆ ๔ ประเทศที่ได้ยื่นไปพร้อม ๆ ประเทศไทย คือ อัลเบเนีย มองโกเลีย
อัฟกานิสถาน ทรานส์เจอร์แดน ไอร์แลนด์ โปรตุเกส โคซแลนด์ และสวีเดน^๒

ต่อมาเมื่อปลายเดือนสิงหาคมฝรั่งเศสได้ส่ง นายจอร์จ บีโกต์ (George
Picot) อธิบดีอุปทูตฝรั่งเศสประจำประเทศไทย ซึ่งขณะนั้นดำรงตำแหน่งเอกอัครราช
ทูตฝรั่งเศสประจำประเทศเวเนซุเอลา ให้เดินทางมาเจรจากับคณะผู้แทนไทยในกรุง
วอชิงตัน เป็นการกึ่งราชการ^๓

มูลฐานข้อเสนอของฝ่ายฝรั่งเศส ซึ่งนายจอร์จ บีโกต์ ได้แจ้งแก่ฝ่ายไทย
คือ ฝรั่งเศสยืนยันให้ไทยบอกเลิกอนุสัญญา ค.ศ. ๑๙๔๖ (พ.ศ. ๒๔๘๙) ก่อน ก่อนที่
จะทำการเจรจาปรับปรุงเส้นเขตแดนใด ๆ และฝรั่งเศสยืนยันไม่ยอมรับข้อเสนอของ
ไทยที่ผิดแผกไปจากนั้น แต่พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าวรวงศ์เธอทวยากร หัวหน้า
คณะผู้แทนฝ่ายไทยได้ทรงรับสั่งเรื่องดินแดนกับ นายบีโกต์ว่า ทางฝ่ายไทยพร้อมที่จะ
ให้คืนแดนคืน แต่จำเป็นต้องขอบางส่วนไว้ ซึ่งนายบีโกต์ ได้ตอบว่า

กนกธีร์ ศุภมงคล "เรื่องประเทศไทยเข้าเป็นสมาชิก ..."

หน้า ๑๒.

^๒ เรื่องเดียวกัน, หน้าเดียวกัน

^๓ รายงานการประชุมรัฐสภาครั้งที่ ๖, ๑๔ ตุลาคม ๒๔๘๙ หน้า ๑๘๕.

" หลักการที่ฝ่ายไทยจะเอาดินแดนไว้นั้น ฝรั่งเศสให้ไม่ได้
 ...ฝรั่งเศสเกรงว่าพรรคทหารอาจหิบบยกเอาเป็นเหตุ
 แสดงให้ประชาชนเห็นว่า การกระทำของคนยังมีผลอยู่บ้าง
 และอาจกลับมาใช้อำนาจอีกได้"

นายปีโกต์อ้างเอาความวิตกในเรื่องพรรคทหารมากล่าว เพื่อจะให้รัฐบาลไทย
 แสดงความไม่เห็นชอบในนโยบายของพรรคทหาร ซึ่งอาจแสดงออกด้วยการขอคืนดิน
 แคนทั้งหมดให้ฝรั่งเศส และหากไทยยอมคืนดินแดนที่ได้มาทั้งหมดให้แก่ฝรั่งเศสแล้ว
 ฝรั่งเศสจะยอมให้ปรับปรุงเขตแดนระหว่างไทยกับอินโดจีน แต่จะยอมให้ปรับปรุงเพียง
 หมู่บ้านตามพรมแดนเท่านั้น นอกจากนี้ ยังได้กล่าวว่าถ้าตกลงกันได้ไทยกับฝรั่งเศสจะได้
 เป็นมิตรกันต่อไป ฝรั่งเศสเห็นอยู่เหมือนกันว่ากรุงเทพฯควรจะเป็นศูนย์กลางสำคัญ และ
 ต่อไปอาจจัดให้มีองค์การทานอง Pan American Union ขึ้นก็ได้ แต่หัวหน้า
 คณะผู้แทนไทยตอบว่า ถ้าตกลงกับฝรั่งเศสไม่ได้คืนแดนบางส่วนไว้ด้วยแล้ว รัฐบาลและ
 ประชาชนก็จะไม่เห็นด้วย และว่ารัฐบาลก็อาจต้องล้ม ซึ่งอาจเป็นทางให้พรรคทหารกลับ
 เข้ามาได้อีก

การที่รัฐบาลในสมัยจอมพลป.พิบูลสงครามได้ใช้กำลังเข้ายึดดินแดนจากอินโดจีน
 ทำให้รัฐบาลชุดหลังสงครามต้องอยู่ในฐานะอันยากลำบาก โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ
 การเจรจาเรื่องดินแดนกับฝรั่งเศส ทางออกจึงมีอยู่ทางเดียว คือจำต้องยอมทำความ
 ตกลง แต่จะทำความตกลงกันอย่างไร ในแง่ที่จะเป็นประโยชน์แก่ประเทศไทยโดย

กองบรรณสาร, กค. น.ศ. 3 5 11 วันที่มีการประชุมระงับกรณี ฯ ครั้งที่ 4

หน้า 1

๒ เรื่องเดียวกัน. หน้า 2

คำนึงถึงเกียรติยศและชื่อเสียงของชาติ ตลอดจนเรื่องเสถียรภาพของรัฐบาล เป็นเรื่อง
ที่รัฐบาลจะต้องคิด เพราะประชาชนส่วนใหญ่ยังเห็นด้วยกับการไต่กินแดนคืนในปี ๑๙๔๑
(พ.ศ. ๒๔๘๔) โดยเฉพาะสมาชิกสภาผู้แทนส่วนใหญ่ต่างเห็นพ้องต้องกันที่จะรักษาดินแดนไว้^๑

เมื่อการเจรจาทัน ๗ กรุงวอชิงตันในระยะแรกนี้ไม่อาจตกลงกันได้ เพราะต่าง
ฝ่ายต่างยืนยันในความเห็นของตนเช่นนี้ นายบีโกต์จึงได้เสนอกับคณะผู้แทนว่า คณะผู้แทนควร
จะส่งรองหัวหน้า (นาย ควง อภัยวงศ์) ให้เดินทางไปปารีส เพื่อไทยจะได้เห็นท่าทีอันแท้
จริงของรัฐบาลฝรั่งเศสด้วยตนเอง การที่นายบีโกต์เสนอให้นายควงให้เป็นผู้เดินทางไป
สังเกตท่าทีของรัฐบาลฝรั่งเศสที่ปารีสนี้ ด้วยมีความเห็นว่า

" นายควง เป็นหัวหน้าพรรคฝ่ายค้าน... ความทรรศมนั้นฝ่ายค้านย่อมมี
strong policy กว่ารัฐบาลในทุกแง่ เพราะฉะนั้นถ้าหัวหน้าเอง
ได้ไปถึงปารีส และได้พบกับเสนาบดีที่ฝรั่งเศสเองแล้ว และได้ทราบ
โดยตนเองแล้วว่า ไม่มีผลอันใดเปลี่ยนแปลงจากที่เขาพูดนี้ คนไทย
ทั่วไปอาจเข้าใจและเชื่อได้แน่ๆ ไม่มีประโยชน์ที่จะพูดต่อไป คงจะ
เข้าใจดีขึ้น นอกจากนั้น ถ้าหัวหน้าฝ่ายค้านได้ไปพูดด้วยตนเองถึงกรุง
ปารีส และทราบแล้วว่าไม่ได้ผลดีขึ้น การ rectify treaty
ที่จะทำขึ้นก็ง่ายเข้ามากสำหรับรัฐบาล ทั้งนี้เป็นการช่วยรัฐบาล"^๒

คณะผู้แทนที่ไปเจรจาทันหาดินแดน ๗ กรุงวอชิงตันได้ให้ความเห็นชอบกับการส่งหัวหน้า
พรรคฝ่ายค้านไปปารีสตามคำเสนอของนายบีโกต์ และได้ขออนุมัติมายังรัฐบาล รัฐบาล
ได้อนุมัติให้รองหัวหน้าคณะผู้แทน ซึ่งเป็นหัวหน้าพรรคฝ่ายค้าน และเลขาธิการ คือ
นาย ถนิต คอมันต์ เดินทางไปปารีสได้ คณะผู้แทนฝ่ายไทยจึงได้เดินทางไปพร้อมกับนาย
บีโกต์ เมื่อวันที่ ๗ กันยายน ๑๙๔๒ (พ.ศ. ๒๔๘๕)^๓

รายงานการประชุมรัฐสภาครั้งที่ ๔ วันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๔๘๕ และ
รายงานการประชุมรัฐสภาครั้งที่ ๒, ๑๔ ตุลาคม ๒๔๘๕

๑ รายงานการประชุมรัฐสภาครั้งที่ ๑๑ วันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๔๘๕ และ
รายงานการประชุมรัฐสภาครั้งที่ ๒, ๑๔ ตุลาคม ๒๔๘๕

๒ รายงานการประชุมรัฐสภา ครั้งที่ ๒ ๑๔ ตุลาคม ๒๔๘๕ หน้า ๑๘๘

ในเวลาเดียวกันรัฐบาลก็ได้อนุมัติให้พ.ท. มจ. ศุภสวัสดิ์วงศ์สนิท สวัสดิ์วิวัฒน์
อดีตหัวหน้ากองกำลัง ๑๓๖ และเป็นตัวแทนท่านหนึ่งในการไปเจรจาเรื่องดินแดน

ณ วอชิงตัน เดินทางกลับไปกรุงลอนดอน เพื่อฟังเสียงและหยั่งท่าทีของรัฐบาลอังกฤษ
ในเรื่องนี้ด้วย แต่อังกฤษไม่ได้ให้ความหวังอะไรกับไทยมากนัก ปลัดกระทรวงการ
ต่างประเทศอังกฤษและหัวหน้ากองเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เพียงแต่ตอบว่า ได้ไป
ลองทาบถามฝรั่งเศษดูแล้ว เรื่องที่ฝรั่งเศษจะต้องยกดินแดนบางส่วนให้ไทย แต่
ฝรั่งเศษก็ไม่ตอบว่าจะรับได้หรือไม่ และเมื่อเป็นเช่นนี้ อังกฤษก็ไม่สามารถจะบังคับ
ฝรั่งเศษได้ เพราะเกรงจะถูกหาว่าล่าเหยียดเข้ากับไทย แต่ก็ได้เสนอแนะว่า ฝ่าย
ไทยอาจจะเจรจากับฝรั่งเศษ ขอให้ปรับปรุงเส้นเขตแดน โดยอ้างถึงความมั่นคง
ในภูมิภาคนั้น เพราะต่อไปภายหน้า เขมรและลาวก็จะเป็นอิสระขึ้นมา และขณะนั้น
การเคลื่อนไหวเพื่อเรียกร้องเอกราชของประชาชนในอินโดจีนฝรั่งเศษกำลังทวีความ
รุนแรงขึ้นทุกขณะ

การเจรจาระหว่างผู้แทนฝ่ายไทยและผู้แทนฝ่ายฝรั่งเศษในปารีส

เมื่อนายควง อภัยวงศ์เดินทางไปถึงปารีสแล้ว ก็ได้เข้าพบกับนายวาแรน
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ผู้ซึ่งได้แจ้งให้ผู้แทนฝ่ายไทยทราบถึงผล
การประชุมของฝ่ายฝรั่งเศษ ในหลักเกณฑ์ที่จะเจรจากับฝ่ายไทยว่า

๑ ฝรั่งเศษขอร้องให้ไทยถอนคำร้องที่ได้ยื่นต่อคณะมนตรีความมั่นคง ทั้งนี้
เพราะฝรั่งเศษเห็นว่า หากไทยยืนยันที่จะนำกรณีพิพาทเข้าสู่คณะมนตรีความมั่นคงแล้ว
ฝรั่งเศษก็ต้องถือว่าไทยได้ใช้กำลังเข้ายึดครองดินแดนเหล่านี้ ฝรั่งเศษจึงต้องถือ
ว่ามีสถานะสงครามอยู่กับไทย ฉะนั้น กรณีพิพาทนี้จะให้ เข้าสู่คณะมนตรีความมั่นคง
พิจารณาไม่ได้ และถ้าเรื่องนี้ เข้าสู่คณะมนตรีความมั่นคง ฝรั่งเศษก็ต้องใช้ท่าทีเข้า
ต่อสู้กันอย่างคู่ความ ไม่มีทางที่จะผ่อนปรนต่อกัน และในคณะมนตรีความมั่นคง ฝรั่งเศษ
ก็คงต้องเสนอให้ไทยเลิกล้มสัญญาฯ.ศ.๑๙๔๑ (พ.ศ.๒๔๘๔) เช่นกัน

๒. ฝรั่งเศสขอให้ไทยประกาศเลิกสัมพันธไมตรี ค.ศ. ๑๙๔๑ และตกลงให้ฝ่าย
ฝรั่งเศสได้เข้าครอบครองดินแดนที่ไทยได้ไปเมื่อ ค.ศ. ๑๙๔๑ นั้น

๓. ฝรั่งเศสยินยอมที่จะให้มีคณะกรรมการทำการประนีประนอมขึ้นคณะหนึ่ง
(Committee of Conciliation) คณะกรรมการนี้ประกอบด้วยผู้เป็นกลาง ๑
หรือ ๓ นาย ให้มีหน้าที่พิจารณาข้อข้องใจ หรือข้อเรียกร้องของฝ่ายไทย

ในการแจ้งข้อเสนอดังนี้ นายวาแรน ได้กล่าวว่า เป็นเพียงหลักกว้าง ๆ
ส่วนรายละเอียดจะได้อธิบายให้ นายบีโกล์ ไปชี้แจงต่อคณะผู้แทนไทย ณ กรุงวอชิงตัน
ทั้งยังได้แจ้งต่อไปด้วยว่า ในการหาทางตกลงกับฝ่ายไทยนี้ ฝ่ายฝรั่งเศสพร้อมที่จะ
พิจารณาหาทางให้บรรลุผลสำเร็จโดยยอมเสียสละให้บ้าง หรือด้วยการทดแทน

อย่างไรก็ตามเมื่อคณะผู้แทนฝ่ายไทยได้เข้าพบกับ นายมูเตต์ รัฐมนตรีว่า
การกระทรวงอาณานิคม นายมูเตต์ กลับมีท่าทีที่รุนแรง และได้กล่าวถึงความรู้สึก
ของฝ่ายฝรั่งเศสว่า ไทยใช้กำลังยึดแย่งดินแดนไป โดยฉวยโอกาสที่ฝรั่งเศสเพลี่ยง
พล้ำในปี ค.ศ. ๑๙๔๑ และว่าชาวฝรั่งเศสที่เคยมีใจผูกพันอยู่กับเมืองไทยต่างพากัน
เสียใจและรู้สึกไม่พอใจ โดยได้เปรียบเทียบความว่า "เสมือนมีหญิงที่รัก แล้วหญิง
นั้นทรยศ"

การเดินทางไปบาริสของคณะผู้แทนฝ่ายไทยเพียงเพื่อจะได้สังเกตท่าที
ของฝรั่งเศสเพราะฝรั่งเศสเห็นว่า หากให้หัวหน้าพรรคฝ่ายค้านได้ไปเห็นท่าที่อัน
แน่วแน่ของรัฐบาลตนแล้วอาจเปลี่ยนท่าที่คัดค้านมาสนับสนุนรัฐบาล และการดำเนินงาน
ของรัฐบาลอาจง่ายขึ้นเท่านั้น อย่างไรก็ตาม การพบปะหารือกับบรรดาผู้ที่เกี่ยวข้องของ

๑. แฟ้มเดียวกัน บันทึกรายงานการประชุมครั้งที่ ๗, ๒๐ กันยายน ๒๔๘๕
เวลา ๑๐.๑๕ น. หน้า ๒ - ๓.

๒. เรื่องเดียวกัน

๓. เรื่องเดียวกัน

ฝ่ายฝรั่งเศสที่กรุงปารีสครั้งนี้ ก็ได้มีการทำความตกลงกันแต่ประการใด

การเจรจา ณ กรุงวอชิงตัน

เมื่อผู้แทนที่ไปสังเกตการณ์ที่ปารีส เดินทางกลับถึงกรุงวอชิงตัน ได้มีการเปิดการเจรจากันอีกระหว่างผู้แทนฝ่ายไทยและฝ่ายฝรั่งเศส ในการนี้ นายปีโกต์ โคซีแจงถึงขอเสนอทั้ง ๓ ข้อ ของรัฐบาลฝรั่งเศส แก่หัวหน้าคณะผู้แทนไทย เมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน ๑๙๔๖ (พ.ศ. ๒๔๘๙) ว่า

๑. ในส่วนที่ฝรั่งเศสขอร้องให้ไทยถอนเรื่องกรณีพิพาทจากองค์การสหประชาชาตินั้น ฝรั่งเศสเห็นว่า หากไทยยืนยันที่จะนำกรณีพิพาทเข้าสู่คณะมนตรีความมั่นคงแล้ว ฝรั่งเศสก็ต้องถือว่าไทยได้ใช้กำลังเข้ายึดครองดินแดนเหล่านี้ ฝรั่งเศสจึงต้องถือว่ามิมีสถานะสงครามกับไทยอยู่ และถ้าเรื่องเข้าสู่คณะมนตรีความมั่นคง ฝรั่งเศสก็ต้องใช้หน้าที่เข้าต่อสู้กันอย่างคู่ความ ไม่มีทางที่จะผ่อนปรนต่อกัน

๒. ที่ฝรั่งเศสขอให้ไทยเลิกล้มสัญญา ค.ศ. ๑๙๔๑ นั้นก็เพื่อที่จะลดล้างจิตใจความเข้าใจผิดระหว่างประชาชนของประเทศทั้งสอง และสถาปนามิตรภาพอันถาวรระหว่างประเทศทั้งสองให้กลับคืนมาตามเดิม ทั้งนี้เพราะประชาชนฝรั่งเศสส่วนใหญ่ ตลอดจนรัฐบาลของประเทศนั้น เห็นว่า ตั้งแต่ได้มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองในประเทศไทยในปี ๑๙๓๒ เป็นต้นมา มติมหาชนได้ตื่นและไหวตัวขึ้นและภายใต้ระบอบของหลวงพิบูลไคร้อยกเอาปัญหาเรื่องดินแดนโดยเฉพาะด้านอินโดจีนขึ้นมา จนมีการเข้าใจผิดเกิดขึ้นว่า การที่ไทยได้เสียดินแดนให้แก่ฝรั่งเศสไปในครั้งก่อน ๆ นั้น เป็นการเสียไปโดยมิชอบและไม่ยุติธรรม แต่ทางฝรั่งเศสเห็นว่าสัญญามอบดินแดนทั้งหลายตามที่ฝรั่งเศสได้รับไปนั้น เป็นสัญญาที่ถูกต้องและยุติธรรมแล้ว ฝรั่งเศสทราบดีว่าได้มีความเข้าใจผิดดังกล่าวเกิดขึ้นในมติมหาชนของไทย จึงใคร่ที่จะลดล้างและขจัดความเข้าใจผิดดังกล่าว

๓. เพื่อที่จะให้บรรดุงู่มุงหมายตามข้อ ๒ ฝรั่งเศสจึงตกลงที่จะยอมให้มีคณะกรรมการทำการประนอมตามข้อ ๒๑ แห่งสนธิสัญญาปี ค.ศ. ๑๙๓๗

ทำหน้าที่พิจารณาข้อข้องใจต่าง ๆ และพร้อมที่จะให้มีการพิจารณาข้อเรียกร้องของฝ่ายไทยในทุกกรณีโดยให้คณะกรรมการทำการประนอมเป็นผู้วินิจฉัย^๑

เมื่อไม่มีทางเลือกเป็นอย่างอื่น เพราะมหาอำนาจที่เป็นมิตร คือ อังกฤษ และสหรัฐอเมริกา ต่างแสดงท่าทีอย่างชัดเจนว่า อยากให้ไทยตกลงกับฝรั่งเศสโดยตรง และแสดงท่าทีในหลายโอกาสว่า รัฐบาลประเทศทั้งสองไม่รับรองการที่ไทยได้คืนแดนคืนจากประเทศฝรั่งเศสตามอนุสัญญา ค.ศ. ๑๙๔๑ แต่กระทรวงการต่างประเทศอเมริกันยังได้แสดงความเห็นเพิ่มเติมว่า

"การให้คืนดินแดนในกรณีพิพาทนี้ไม่กระทบกระเทือนถึงอำนาจอธิปไตย ๆ ซึ่งประเทศไทยอาจเสนอขอองค์การสหประชาชาติในเมื่อมีโอกาส"^๒

ทั้งนี้หมายความว่า ไทยอาจเรียกร้องหรืออุทธรณ์ต่อองค์การสหประชาชาติได้ในภายหลัง โดยอาจกระทำหลังจากคืนดินแดนที่ไทยใช้กำลังยึดครองให้แก่ฝรั่งเศสไปแล้ว เมื่อมหาอำนาจมีท่าทีเช่นนี้ผู้แทนฝ่ายไทยจึงจำต้องยอมรับข้อเสนอระดับที่ประเทศนั้นเสนอมาส่งให้รัฐบาลพิจารณา พร้อมกับบันทึกของรัฐบาลอเมริกัน ลงวันที่ ๔ ตุลาคม ๑๙๔๖ ที่ยื่นแก่คณะผู้แทนไทยที่ไปเจรจา ณ กรุงวอชิงตัน ข้อเสนอของกระทรวงการต่างประเทศสหรัฐอเมริการะดับข้อพิพาทระหว่างไทยกับฝรั่งเศสมีสาระสำคัญดังนี้

๑. รัฐบาลไทยจะต้องยอมรับว่าอนุสัญญาฉบับลงวันที่ ๙ พฤษภาคม ค.ศ. ๑๙๔๑ เป็นโมฆะ ฉะนั้นอาณาเขตอินโดจีนที่ไทยยึดครอง จะต้องโอนให้แก่

^๑ แฟ้มเดียวกัน, บันทึกรายงานการประชุม ครั้งที่ ๘, ๓๐ กันยายน ๒๔๘๕ เวลา ๑๗.๐๐ น. หน้า ๒.

^๒ รายงานการประชุมสภา ครั้งที่ ๖, ๑๔ ตุลาคม ๒๔๘๕ หน้า ๑๕๒.

เจ้าหน้าที่ฝ่ายฝรั่งเศส เพื่อส่งมอบให้แก่รัฐบาลเขมรและลาวต่อไป

๒. หลังจากการกลับคืนสถานะเดิม ซึ่งเลิกสถานะสงครามระหว่างประเทศฝรั่งเศสกับประเทศไทยแล้ว ความสัมพันธ์ทางการทูตจะได้อีกกลับสถาปนาโดยทันที ประเทศไทยจะถอนคำร้องที่ได้เสนอไว้ต่อคณะมนตรีความมั่นคง และประเทศฝรั่งเศสจะไม่ขัดขวางการที่ประเทศไทยจะเข้าในองค์การสหประชาชาติอีกต่อไป

๓. ในทันทีที่ประเทศไทยจะได้ประกาศอนุสัญญา ฉบับลงวันที่ ๕ พฤษภาคม ค.ศ. ๑๙๕๑ เป็นโมฆะ ประเทศฝรั่งเศสยอมรับว่าให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการพิจารณาการประณอมขึ้นคณะหนึ่ง ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนแห่งภาคีทั้งสองฝ่ายสองคน และผู้แทนของประเทศที่เป็นกลาง ๓ คน คณะกรรมการจะได้อำนาจหน้าที่หลังจากที่ได้ปฏิบัติ การตามบทแห่งข้อ ๑ ของข้อเสนอฉบับนี้แล้ว โดยมีภาระตรวจพิจารณาข้อโต้แย้งต่าง ๆ ในทางเชื้อชาติ ทางภูมิศาสตร์และทางเศรษฐกิจของภาคี

สำหรับในใบบันทึกของรัฐบาลอเมริกันลงวันที่ ๔ ตุลาคมนั้น นอกจากจะยืนยันว่าประเทศนั้นต้องการจะเห็นประเทศไทยคืนอาณาเขตให้ฝรั่งเศสและกลับสู่สถานะเดิมแล้ว ยังได้ชี้แจงเพิ่มเติมต่อไปอีกว่า

"... รัฐบาลนี้จึงได้ขอรับรองรัฐบาลฝรั่งเศสอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้มีความมั่นใจว่า เมื่อประเทศไทยได้คืนอาณาเขตเหล่านี้เสร็จแล้วจะได้ให้อีกโอกาสแก่ประเทศไทยในอันจะหาทางปรับปรุงเขตแดนหรือทำการโอนอาณาเขต เช่นที่รัฐบาลไทยเห็นสมควรถูกต้อง โดยทางสงบและสันตินั้นได้ รัฐบาลสหรัฐอเมริกาซึ่งได้แสดงความเห็นแก่รัฐบาลฝรั่งเศสว่า หากกระทำใด เพื่อที่จะกำจัดรากฐานแห่งความไม่สงบในกาลภายหลังหรือความไม่พอใจระหว่างประเทศ ก็ควร

* เรื่องเดียวกัน, "คำแปลข้อเสนอฉบับระหว่างไทยกับฝรั่งเศส"

(ใบแนบที่ ๑) หน้า ๑๕๑ - ๑๕๒.

พิจารณาการเปลี่ยนแปลงที่พึงทำได้เกี่ยวกับเขตแดน
เมื่อก่อนปี ค.ศ. ๑๙๕๑ นั้น โดยคำนึงถึงคุณค่าที่จะ
ได้รับในทางปฏิบัติ และการพิจารณานี้ ควรพิจารณา
ขอที่เกี่ยวกับเชื้อชาติ เกี่ยวกับทางภูมิศาสตร์ และ
ทางเศรษฐกิจและข้ออื่น ๆ ในทำนองเดียวกัน มาก
กว่าขอเรียกร้องทางนิตินัย และทางประวัติศาสตร์
ที่ขัดแย้งกันอยู่ ซึ่งเป็นเรื่องของอดีตกาล"

เมื่อได้รับข้อเสนอระงับและบันทึกของกระทรวงการต่างประเทศอเมริกัน
ที่คณะผู้แทนไทยส่งมาให้พิจารณาแล้ว คณะรัฐมนตรีได้ประชุมกันในเวลาเช้าของ
วันที่ ๑๔ ตุลาคม รัฐมนตรีบางส่วนมีความเห็นว่ารัฐบาลควรจะลาออกด้วยเกรง
ว่าจะไม่สามารถปฏิบัติตามข้อเสนอระงับของฝรั่งเศสได้ เพราะรัฐสภาคงจะคัดค้าน
แต่ส่วนใหญ่แล้วเห็นว่ารัฐบาลควรจะได้รับผิดชอบ และรับพิจารณาข้อเสนอของฝรั่งเศส
เพื่อเสนอต่อสภาต่อไป ในตอนบ่ายวันนั้นเองรัฐสภาได้ประชุมกันเป็นเวลา ๔ ชั่วโมง
ได้มีการโต้เถียงกันอย่างกว้างขวาง แต่ก็ไม่อาจตกลงกันได้ รัฐสภาจึงต้องประชุม
ต่อในวันรุ่งขึ้นเป็นเวลาอีก ๒ ชั่วโมง ทางฝ่ายค้านมีได้คานกันเป็นกลุ่ม แต่เป็น
คน ๆ ในการแถลงต่อสภานั้นนายกรัฐมนตรีกับนายคิเรก ชัยนาม รัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงการต่างประเทศเป็นผู้ชี้แจงในนามของรัฐบาล และนายสุจิตร์ หิรัญพฤษดิ์ ชี้แจง
ในนามของคณะผู้แทนฝ่ายไทยตามที่ได้รับมอบหมายจากคณะผู้แทนมา นายสุจิตร์
หิรัญพฤษดิ์ ได้แถลงในที่ประชุมด้วยว่า นายคง อภัยวงศ์ หัวหน้าพรรคฝ่ายค้านซึ่ง
ขณะนั้นยังร่วมประชุมอยู่ ณ กรุงวอชิงตันก็เห็นด้วยในการที่จะให้รัฐบาลพิจารณา

* เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๕๔ - ๑๕๕, "คำแปลบันทึกกระทรวงการ
ต่างประเทศสหรัฐอเมริกา ลงวันที่ ๔ ตุลาคม ๑๙๕๖" (ใบแนบที่ ๒)

ข้อเสนอของฝรั่งเศสนี้^๑

ในการนี้นายพลเรือตรี ถวัลย์ ธำรงนาวาสวัสดิ์ นายกรัฐมนตรี^๒ ได้ชี้แจงเกี่ยวกับฐานะของดินแดน ๔ จังหวัดที่ไทยจำต้องคืนให้แก่ฝ่ายฝรั่งเศสว่า

"ในทุกวันนี้ ถ้าจะเปรียบเทียบอยู่ในฐานะที่เราหมดหวัง ในเรื่องดินแดน ๔ จังหวัดนี้ หรือว่าอย่างน้อยเราก็หมดหวัง ในการที่จะได้รับความช่วยเหลือจากมหาประเทศที่เป็นมิตร โดยเฉพาะอย่างยิ่งก็คือสหรัฐอเมริกา ถ้าจะเปรียบฐานะก็คือว่า ฐานะดินแดน ๔ จังหวัดนี้ก็เหมือนเป็นคนไข รัฐบาลจะเป็นซุติโคก็ตาม ถ้าจะเปรียบกับประจุนนายแพทย์ก็ไม่มีใครความเข้าใจกันอยู่ว่า คนไขนั้นอยู่ในลักษณะที่หมดหวังแล้ว ปัญหาที่มีแต่เพียงว่า ในการที่คนไขจะสิ้นลมหายใจนั้นจะเน้นานออกไปเพียงไร และจะสิ้นไปควยลักษณะที่เหมาะสมอย่างไร... รัฐบาลซุติโคภายหลังสงครามเป็นต้นมา... ได้พิจารณาสืบสวนเกี่ยวกับการพิจารณาของรัฐบาลซุติโคก่อน ๆ นี้ที่เกี่ยวกับปัญหาในเรื่องดินแดนนี้ ก็พอสรุปได้ว่า ใครมีความคิดเห็นไปในทำนองเดียวกัน คือใครสนใจในเรื่องดินแดน ๔ จังหวัดนี้

^๑ กองบรรณสาร, กต. N.C. 3.11 บันทึกรายงานการประชุมระงับกรณีครั้งที่ ๑๐, ๑๔ ตุลาคม ๒๔๘๕ เวลา ๑๐.๔๐ น. หน้า ๑. และรายงานการประชุมรัฐสภาครั้งที่ ๖ และ ๗ วันที่ ๑๔ และ ๑๕ ตุลาคม ๒๔๘๕.

^๒ วันที่ ๒๑ สิงหาคม ๑๙๔๖ (พ.ศ. ๒๔๘๙) นายปรีดี พนมยงค์ ได้กราบถวายบังคมลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี โดยให้เหตุผลว่าได้ตรากตรำทำงานฉลองคุณประเทศชาติมาเป็นเวลาพอสมควร รู้สึกอนามัยเสื่อมโทรมลงไม่สามารถจะปฏิบัติภารกิจของรัฐได้เต็มที่ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชจึงโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้ พลเรือตรี ถวัลย์ ธำรงนาวาสวัสดิ์ เป็นนายกรัฐมนตรี เมื่อ ๒๑ สิงหาคม จกตั้งคณะรัฐบาลชุดที่ ๑๔ เมื่อวันที่ ๒๔ สิงหาคม

ว่า จะต้องคืนให้เขา เว้นแต่การคืนจะคืนเมื่อไร
ในแง่ที่จะเป็นประโยชน์ และเกี่ยวควายเกี่ยวกับคดี
และเกียรติศักดิ์ของประเทศชาติเท่านั้น”^๑

หลังจากได้มีการอภิปรายกันอย่างกว้างขวางแล้ว ในที่สุดเมื่อวันที่ ๑๕
ตุลาคม ๑๙๔๖ รัฐบาลขอให้อดมติ และไต่ถามคะแนนเสียง ๕๑ ต่อ ๒๗ จึงเป็น
อันว่าสภาโคลงมติเห็นชอบด้วยในการที่รัฐบาลจะรับพิจารณาข้อเสนอของฝรั่งเศส
อันใหม่นี้^๒

เมื่อได้รับทราบมติคณะรัฐมนตรี และการตัดสินใจจากรัฐสภาแล้ว คณะ
ผู้แทนไทยจึงสามารถดำเนินการเจรจากับคณะผู้แทนฝรั่งเศสได้ตามหลักการที่จะ
ต้องคืนดินแดนให้กับฝรั่งเศส การเจรจาระหว่างไทยและฝรั่งเศสที่กรุงวอชิงตัน
ตกลงกันได้เป็นผลสำเร็จเมื่อ วันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๑๙๔๖ (พ.ศ. ๒๔๘๙) โดย
ผู้แทนทั้งสองฝ่ายได้ลงนามในความตกลงระงับกรณีไทย - ฝรั่งเศส พร้อมกันนั้น
ก็ได้กระทำพิธีสารว่าด้วยการโอนอาณาเขต และได้มีหนังสือแลกเปลี่ยนระหว่าง
หัวหน้าคณะผู้แทนฝ่ายไทยกับหัวหน้าคณะผู้แทนฝ่ายฝรั่งเศสอีกรวม ๕ ฉบับ^๓

สาระสำคัญของความตกลงระงับกรณีพิพาทคือ ตกลงที่จะสถาปนาความ
สัมพันธ์ระหว่างประเทศทั้งสองเช่นเดิม ให้ยกเลิกอนุสัญญาสันติภาพโตเกียว
ฉบับลงวันที่ ๕ พฤษภาคม ๑๙๔๑ (พ.ศ. ๒๔๘๔) และจะตั้งคณะกรรมการประนีประนอม

ศูนย์วิทยุทรัพยากร

^๑รายงานการประชุมรัฐสภา ครั้งที่ ๗ อังคารที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๔๘๙
หน้า ๒๕๐ - ๒๕๑.

^๒เรื่องเดียวกัน, และ กองบรรณสาร, กต. แฟ้มเดิม, เรื่องเดิม.

^๓กองบรรณสาร, กต. N.O. 3.11 หนังสือจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวง
การต่างประเทศ ถึงนายกรัฐมนตรี ที่ น.๕๔๙๔/๒๔๘๙ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๔๘๙
เรื่อง ความตกลงไทย - ฝรั่งเศส รายละเอียดของความตกลงต่าง ๆ เหล่านี้
ได้อ่านได้จากภาคผนวก.

ขึ้นคณะหนึ่ง เพื่อพิจารณาว่าควรจะแก้ไขหรือยืนยันสนธิสัญญา ค.ศ. ๑๘๕๓ (พ.ศ. ๒๔๓๖) หรือ ร.ศ. ๑๑๒) อนุสัญญา ๑๘๐๔ (พ.ศ. ๒๔๔๗) และสนธิสัญญา ค.ศ. ๑๘๐๗ (พ.ศ. ๒๔๕๐) เป็นอันว่าหลักสถานะเดิม (Status Quo) ในอินโดจีนก็เป็นไปตามความประสงค์ของอังกฤษและสหรัฐอเมริกา^๑

ประเทศไทยได้เข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติอันคับที่ ๕๕

เมื่อไทยสามารถตกลงกับฝรั่งเศสในเรื่องดินแดนได้แล้ว พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าวรรณไวทยากร หัวหน้าคณะผู้แทนฝ่ายไทยได้ให้เลขาธิการคณะผู้แทนพร้อมด้วย นายสุจิตร์ หิรัญพฤษช์ นำหนังสือไปยื่นต่อเลขาธิการสหประชาชาติ แจ้งให้ทราบถึงการกระทำความตกลงระงับกรณีพิพาทระหว่างประเทศไทยกับประเทศฝรั่งเศส พร้อมกับขอถอนคำร้องทุกข์ซึ่งรัฐบาล ได้ยื่นไว้ต่อคณะมนตรีความมั่นคง เมื่อวันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๑๙๕๖ หนังสือจากหัวหน้าคณะผู้แทนฉบับนี้ พร้อมด้วยหนังสือทำนองเดียวกันจากผู้แทนฝรั่งเศส ได้อ่านในคณะมนตรีความมั่นคง เมื่อวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน โดยผู้แทนประเทศสหรัฐอเมริกาซึ่งทำหน้าที่เป็นประธานการประชุม^๒

ในวันเดียวกันนั้นผู้แทนฝ่ายฝรั่งเศสก็ได้ประกาศว่า ความสัมพันธ์โดยสันติและมิตรไมตรีระหว่างประเทศไทยกับฝรั่งเศส เป็นอันกลับสถาปนาตั้งแต่วันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๑๙๕๖ (พ.ศ. ๒๔๘๕) และแจ้งด้วยว่า นับตั้งแต่นั้นไป รัฐบาลฝรั่งเศส

^๑ดิเรก ชัยนาม, ไทยกับสงครามโลก..., เล่มเดิม, หน้า ๒๓๖.

^๒กองบรรณสาร, กต. N.C. 3.11 สำเนาหนังสืออ้วนมากที่ น.๑๐๐๐๒/๒๔๘๕ จากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ถึงนายกรัฐมนตรี เรื่อง ความตกลงระงับกรณีไทย - ฝรั่งเศส ๔ ธันวาคม ๒๔๘๕.

มีความเห็นชอบด้วยในการที่จะรับประเทศไทยเข้าเป็นสมาชิกสหประชาชาติ

เมื่อฝรั่งเศสเปลี่ยนท่าทีจากการชักขวางการขอสมัครเข้าเป็นสมาชิกสหประชาชาติของประเทศไทย มาเป็นการสนับสนุน ปัญหาจึงยังคงเหลืออยู่แต่เพียงการสนับสนุนของโซเวียตรัสเซียซึ่งเป็นสมาชิกของคณะมนตรีความมั่นคง ผู้แทนประเทศไทยได้ขอให้คณะมนตรีความมั่นคงพิจารณาใบสมัครของไทยใหม่อีกครั้งหนึ่ง เมื่อวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน และพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าวรรณไวทยากรได้เสด็จไปยังกรุงนิวยอร์ก เมื่อวันที่ ๓ ธันวาคม เพื่อทำความเข้าใจกับผู้แทนโซเวียตรัสเซีย การติดต่อกันดำเนินมาหลายวัน โดยผู้แทนโซเวียตได้ตกลงรับที่จะไม่ชักขวางการสมัครของไทยในคณะมนตรีความมั่นคง^๒

ในที่สุด เมื่อวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๑๙๔๖ คณะมนตรีความมั่นคงได้ลงมติเป็นเอกฉันท์ ให้สมัครรับประเทศไทยเข้าเป็นสมาชิก และด้วยความสนับสนุนจากคณะกรรมการทั่วไป (General Committee) สมัชชาสหประชาชาติจึงได้ตกลงในหลักการรับประเทศไทยเข้าเป็นสมาชิกขององค์การนั้น เมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๑๙๔๖ (๒๔๘๙) อันเป็นวันสุดท้ายของการประชุมสมัชชาสมัยนั้น ทั้งนี้โดยถือเป็นกรณีพิเศษ ที่ประชุมสมัชชาเต็มคณะพิจารณารายงานของคณะมนตรีความมั่นคง โดยไม่ต้องผ่านการกลั่นกรองของคณะกรรมการการเมืองเสียก่อนตามระเบียบปฏิบัติ สมัชชาได้ประกาศรับการเป็นสมาชิกของไทยดังนี้

"สมัชชาทั่วไป

หลังจากได้พิจารณาคำสมัครเข้าเป็นสมาชิกภาพ
ที่รัฐบาลสยามได้ยื่นต่อองค์การสหประชาชาติแล้ว

^๑ เรื่องเดียวกัน.

^๒ เรื่องเดียวกัน, และ กนต์ธีร์ ศุภมงคล. "เรื่องประเทศไทยเข้าเป็นสมาชิก..." หน้า ๑๓

และพร้อมควยการสนับสนุนของคณะมนตรีความ
มั่นคงในการรับประเทศสยามเข้าสู่สมาชิกภาพใน
องค์การสหประชาชาติ
ควยเหตุนี้ จึงได้ตัดสิน
ว่าประเทศสยามได้รับเข้าเป็นสมาชิกในองค์การ
นั้น"^๑

ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๔ เมษายน ๑๙๔๗ (พ.ศ. ๒๔๙๐) เมื่อถึงวาระการ
เปิดการประชุมสมัยพิเศษของสมัชชาทั่วไป ประเทศไทยก็ได้รับการรับรองเข้าสู่
สมาชิกขององค์การนั้นอย่างเป็นทางการ นับเป็นสมาชิกอันดับที่ ๕๕^๒

การดำเนินงานของคณะกรรมการประนอมไทย - ฝรั่งเศส (International
Commission of Conciliation)

หลังจากที่ผู้แทนรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทย และผู้แทนรัฐบาลแห่ง
สาธารณรัฐฝรั่งเศสได้ลงนามความตกลงระงับกรณีระหว่างประเทศฝรั่งเศสกับ
ประเทศไทย ณ กรุงวอชิงตัน เมื่อวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ค.ศ. ๑๙๔๖ (พ.ศ. ๒๔๘๙)
แล้ว รัฐบาลประเทศทั้งสองได้จัดตั้งคณะกรรมการประนอมพิเศษขึ้นคณะหนึ่งตามบท
ของความตกลงนั้น โดยเลือกสรรจากบุคคลนานาชาติ ๕ นาย รวมทั้งผู้แทนจาก
รัฐบาลไทยและรัฐบาลฝรั่งเศส คณะกรรมการดังกล่าวประกอบด้วย นายวิลเลียม
ฟิลลิปส์ (Mr. William Phillips) อดีตปลัดกระทรวงการต่างประเทศ

Yearbook of the United Nations 1946 - 1947, (Department
of Public Information, U.N., Lake Success, New York, 1947)

p. 123 - 124.

^๒ เรื่องเดียวกัน.

สหรัฐอเมริกาเป็นประธานกรรมการ เซอร์ โฮเรส เซย์มัวร์ (Sir Horace Seymour) อธิบดีเอกอัครราชทูตแห่งสหราชอาณาจักรประจำประเทศจีน นายวิกเตอร์ อันเดรส เบลาเเด (Victor Andres Belaunde) สมาชิกคณะกรรมการที่ปรึกษาความสัมพันธ์ต่างประเทศของประเทศเปรู พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าวรวงศ์ไวยากร วรวงศ์ และนายปอล เอมีล นักจิยาร์ (Paul Emile Naggiar) ผู้แทนประเทศฝรั่งเศสในคณะกรรมการภาคตะวันออกไกล นอกจากนี้ทั้งรัฐบาลไทยและฝรั่งเศสได้แต่งตั้งตัวแทนของตนประจำคณะกรรมการคือ

ตัวแทนของประเทศไทย ได้แก่ หม่อมเจ้าสกล วรวงศ์ อธิบดีที่ปรึกษากระทรวงมหาดไทย และนายเตียง ศิริขันธ์ สมาชิกสภาผู้แทน รองตัวแทนของรัฐบาลไทย

ตัวแทนของประเทศไทย ได้แก่ นายฟรังซิส ลาคอสต์ (Francis Lacoste) อัครราชทูตผู้มีอำนาจเต็ม ที่ปรึกษาสถานเอกอัครราชทูตฝรั่งเศส ณ กรุงวอชิงตัน และ นายยัง บรูเนย์ (Jean Burnay) มন্ত্রীแห่งรัฐ ที่ปรึกษาและรองตัวแทนของรัฐบาลฝรั่งเศส

คณะกรรมการได้เริ่มดำเนินการพิจารณาปัญหาชายแดนไทย - อินโดจีน ฝรั่งเศส ณ กรุงวอชิงตัน เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๑๙๔๗ (พ.ศ. ๒๔๙๐) และได้เสนอบันทึกและข้อแนะนำเมื่อวันที่ ๒๗ มิถุนายน ค.ศ. ๑๙๔๗ (พ.ศ. ๒๔๙๐) ซึ่งสรุปได้ดังนี้ คือ

๑. ไม่สนับสนุนคำร้องขอของไทยต่ออาณาเขตแดนข้าง ซึ่งไทยได้เสนอคำร้องขอต่อคณะกรรมการประนอม เมื่อวันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๑๙๔๗

อ่านรายละเอียดคำแปลรายงานของคณะกรรมการประนอมฝรั่งเศส - ไทย ใต้อิน คิเรก ชัยนาม, ไทยกับสงครามโลก..., เล่ม ๒ ภาคผนวก ที่ ๑๐.

๒. ไม่สนับสนุนคำเรียกร้องของไทยต่ออาณาเขตฝั่งซ้ายแม่น้ำโขง
อย่างไรก็ดี เขตแดนในลำแม่น้ำโขงนั้น ควรจะได้แก้ไขเพื่อให้เป็นไปตามร่อง
น้ำเดินเรือที่สำคัญ

๓. คณะข้าหลวงใหญ่แม่น้ำโขง ซึ่งไทยกับฝรั่งเศสได้ตั้งขึ้นตามอนุสัญญา
ค.ศ. ๑๙๒๖ (พ.ศ. ๒๔๖๙) นั้น มีอำนาจเฉพาะเขตแดนตอนแม่น้ำโขงอย่างเดียว
คณะกรรมการเห็นควรให้ขยายอำนาจของคณะข้าหลวงใหญ่นี้ออกไปยังเขตแดนภาค
พื้นดินอีกด้วย

๔. ไม่สนับสนุนคำเรียกร้องของไทยในอาณาเขตจัมปาศักดิ์

๕. ไม่สนับสนุนคำเรียกร้องของไทยต่อเมืองพระตะบอง

๖. แนะนำให้มีการตกลงระหว่างไทยกับฝรั่งเศส เพื่อแจกจ่ายปลาที่ได้
มาจากทะเลสาบ ให้แก่ประเทศไทยอย่างเพียงพอ

๗. แนะนำให้มีการเจรจาระหว่างไทยกับฝรั่งเศส เพื่อจัดตั้งคณะกรรมการ
ปรึกษารือระหว่างประเทศขึ้นที่กรุงเทพฯ เพื่อปรึกษาปัญหาเทคนิคต่าง ๆ อันเป็น
ประโยชน์ร่วมกันแก่บรรดาประเทศต่าง ๆ ในแหลมอินโดจีน

๘. สำหรับปัญหาการเงินซึ่งไทยจะต้องชดเชยให้แก่ฝรั่งเศสเนื่องจาก
ความเสียหายระหว่างเกิดกรณีพิพาทอินโดจีน และได้เสนอไปยังคณะกรรมการประนอม
ตามความในข้อ ๔ วรรค ๒ แห่งความตกลงระงับกรณี ที่ระบุน่า

"ปัญหาการเงินอันเกี่ยวพันกับความตกลงระงับกรณี
ฉบับนี้ รวมทั้งจำนวนเงินที่จะจ่ายเป็นค่าทดแทนความ
เสียหายที่ไต่รับนั้น ให้นำเสนอคณะกรรมการประนอม
ในกรณีที่ภาคีทั้งสองฝ่ายมิได้ทำความตกลงกันโดยตรง
ภายในกำหนดเวลาสามเดือน"

นั้น คณะกรรมการประนอมได้แจ้งว่า คณะกรรมการไม่อยู่ในฐานะที่จะพิจารณาได้
จึงเสนอให้ไทยและฝรั่งเศสจัดตั้งคณะกรรมการพิเศษขึ้น เพื่อให้ทำการประนอม

^๑"ความตกลงระงับกรณีระหว่างประเทศไทยกับประเทศฝรั่งเศส" ราชกิจจา
นุเบกษา เล่ม ๖๓, ตอน ๓๕ หน้า ๓, ๕ ธันวาคม ๒๔๘๕ (ฉบับพิเศษ)

ในเรื่องนี้โดยเฉพาะและตามผลการพิจารณาของคณะกรรมการพิจารณาการเงิน
ประเทศไทยต่อชดเชยค่าเสียหายระหว่างเกิดกรณีพิพาท ค.ศ. ๑๙๔๐ - ๑๙๔๑
(พ.ศ. ๒๔๘๓ - ๒๔๘๔) ให้แก่ฝรั่งเศส เป็นจำนวนเงิน ๕๑๘,๐๐๐ (ห้าแสนหนึ่งหมื่น-
แปดพัน) เหรียญสหรัฐ^๑

เมื่อได้รับทราบรายงานของคณะกรรมการประนอมรัฐบาลไทยในระยะนั้น
ยังไม่อาจตัดสินใจรับคำแนะนำของคณะกรรมการประนอมได้ เพราะรัฐบาลตระหนัก
ดีว่าประชาชนส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยกับคำแนะนำนั้น แต่อย่างไรก็ดีในปลายปี ๑๙๔๗
(๘ พฤศจิกายน ๒๔๙๐) ก็ได้เกิดรัฐประหารล้มรัฐบาลชุด พลเรือตรี หลวงธำรง
นาวาสวัสดิ์ จอมพล ป. พิบูลสงคราม ได้กลับมาเป็นนายกรัฐมนตรีอีกในเดือน
เมษายนปีต่อมา และในเดือนพฤษภาคม ๑๙๔๘ (พ.ศ. ๒๔๙๑) นั้นเองรัฐบาล
จอมพล ป. พิบูลสงครามก็ได้ประกาศยอมรับการตัดสินและข้อเสนอแนะของคณะ
กรรมการประนอมไทย - ฝรั่งเศส และยินยอมจ่ายเงินชดเชยค่าเสียหายระบุว่ากร
บใน ค.ศ. ๑๙๔๐ - ๑๙๔๑ ให้แก่ฝรั่งเศสเป็นจำนวนเงิน ๕๑๘,๐๐๐ เหรียญสหรัฐ
ด้วยเหตุนี้ สัมพันธไมตรีทางการทูตระหว่างประเทศไทยกับประเทศฝรั่งเศสจึงได้
กลับสถาปนาอย่างจริงจังอีกครั้งหนึ่ง เมื่อประเทศทั้งสองสามารถตกลงปัญหาที่คั่ง
ค้างกันได้ และเป็นที่น่าสังเกตว่าประเทศฝรั่งเศสเป็นประเทศแรกที่ประกาศรับรอง
รัฐบาลของจอมพล ป. พิบูลสงคราม ใน ค.ศ. ๑๙๔๘ (พ.ศ. ๒๔๙๑) นั้น^๒

^๑ Russel H. Fifield, The Diplomacy of Southeast Asia, 1945 - 1958 (New York Harper & Brothers, 1958), p. 245.

^๒ Ibid., หลังจากจอมพล ป. พิบูลสงคราม สนับสนุนให้ พลโท กาจ
กาจสงคราม และ จอมพล ปิ่น ตู่นหัวญ เข้ายึดอำนาจจากรัฐบาลเมื่อวันที่ ๘
พฤศจิกายน ๑๙๔๗ (พ.ศ. ๒๔๙๐) แล้ว ได้เชิญให้ นายควง อภัยวงศ์ จัดตั้ง
รัฐบาลและเป็นนายกรัฐมนตรีอยู่ระยะหนึ่ง จนถึงวันที่ ๖ เมษายน ๑๙๔๘
(พ.ศ. ๒๔๙๑) ก็บังคับให้ นายควง อภัยวงศ์ กราบลาอำวบังคมลาออกจากตำแหน่ง
เมื่อวันที่ ๗ เมษายน จอมพล ป. พิบูลสงคราม ได้เป็นนายกรัฐมนตรีอีกครั้งหนึ่ง
(สงบ สุวียนันท์ ประวัตินายกรัฐมนตรี, ประจักษ์วิทยา, ๒๕๑๔, หน้า ๑๒๐.)

เมื่อไทยและฝรั่งเศสสามารถทำความตกลงกันได้ ประเทศทั้งสองจึงตกลงที่จะใช้สนธิสัญญาทางพระราชไมตรี การพาณิชย์และการเดินเรือฉบับวันที่ ๗ ธันวาคม ๑๙๓๗ (พ.ศ. ๒๔๘๐) และให้ความตกลงทางพาณิชย์และศุลกากรที่เกี่ยวข้องกับอินโดจีนฉบับลงวันที่ ๕ ธันวาคม ปีเดียวกันนั้นมีผลบังคับใช้อีกครั้งหนึ่ง ตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๒ ของความตกลงระงับกรณีระหว่างประเทศทั้งสองที่ระบุว่า

"ในทันทีภายหลังจากการลงนามความตกลงฉบับนี้ ความสัมพันธ์ทางการทูตจะกลับสถาปนาขึ้น และความเกี่ยวพันระหว่างประเทศทั้งสองจะได้อยู่ในบังคับแห่งสนธิสัญญาฉบับวันที่ ๗ ธันวาคม ค.ศ. ๑๙๓๗ และขอตกลงทางการพาณิชย์และศุลกากร ฉบับวันที่ ๕ ค.ศ. ๑๙๓๗ นั้นใหม่"

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย